

Szerkesztői üzenetek

G. F. A. Jaarot Hakarmelre vonatkozóan zivkeskedjen gondosan elolvasni lapunk belső...
Joseph Löwy et Co és Philipp Mayer et Co haifai cégek vettek meg egy gazdag arab család...
Tudomásunk szerint erdélyi zsidók is vásároltak Jaarot-parellákat.

Vidéki egyesületek és hitközségek figyelembe. A nagyfokú anyagtorlódás miatt a beküldött tudósítások jelen számunkból kimaradtak...
Kérjük addig szives türelmüket.

Keren Hefjesod. Az oradeai Keren Hefjesod jubileumi konferenciáról lapunk legközelebbi számában közlünk részletes tudósítást...
mert az e heti számunkba nem fért be, szintén anyagtorlódás miatt.

Chanuka Tel-Avivban. A tradicionális hivatalos chanuka ünnepe Tel-Aviv utcáin szombatban este rendezték meg. Nyolcezer középiskolai diákból álló hatalmas fáklyamenet vonult végig a város háza elé...
A levet Joffában nyilvánosan kiragasztották. A héber sajtó szerint, ebből a levélből az lehet következtetni, hogy Dál-Paleszina is kiterjesztik tevékenységüket az arab banlák.

100.000 palesztinai zsidó, akik végleg telepedtek más mindég idegen államok állampolgárai. A Wand Leumi kezdeményezésére az utóbbi időben energikus propaganda akció indult meg az irányban, hogy az utóbbi években bevándorolt zsidók megkaphassák a palesztinai polgári jogokat.

A palesztinai törvény értelmében mindenlegitim bevándorolt zsidó két évi tartózkodás után megkaphatja automatice a palesztinai állampolgárságot. A palesztinai polgároknak olyan jogaik vannak, amelyek nem részesülhet külföldi állampolgár. Így a vegyeslakosság városokban a szavazati jog miatt rendkívül fontos volna a zsidók állampolgárságának megszerzése.

A palesztinai kormányzó elítéli a zsidóüldözést. New-York. George H. Earle, Pennsylvania állam kormányzója, aki régebben az Egyesült Államok bécsi nagykövete volt, előadást tartott a zsidó frontarcok meghívására. A kormányzó előadását a rádió is közvetítette, amelyben a legélesebben elítélte a németek zsidóellenességét. Kiemelte a német zsidóhazafiságát, akiket ez sem mentett meg attól, hogy a leggaládabb módon üldözzék őket.

5900 ILLEGALIS BEVÁNDORLO 1935 BEN. Jeruzsálem. A palesztinai kormány új törvényt hirdetett ki, amely szigorú büntetésekkel sújtja azokat, akik törvényes autorizáció nélkül vándorolnak be Palesztinába. A múlt évben 5900 egyén jutott be illegális úton Palesztinába.

Razolgyárosok, drogueristák figyelmébe! I. osztályú fehér Bárium-Sulfid oleson kapható MOARA ELIZABETA OSORHEIU (jed. Bihor) - Tel. Oradea 2-27.

Zsidó humor

A MEGMARADT TEMPLOMTEGLAK. Mikor Kemelen befejezték a zsidótemplom építését, megmaradt egy rakás felhasználatlan téglá. Kérdést intéztek Rabbi Jiszroel Szalanthoz:

— Mit csinálunk ezekkel a téglákkal, melyek már szent célra voltak szánva és nem használhatók fel többé profán dolgokra?

— Ha tölem függne — felelt Rabbi Jiszroel — befalaznám vele a női karzat ajtaját. Maradjanak az asszonyok otthon és neveljék a gyermekeiket.

AZOKAT LEGALÁBB NEM ISMERJÜK. Mikor R. Josze Beer szlucky rabbi volt, panasszal fordult hozzá a hitközség, hogy sokan idegen húst hoznak be.

— És mi van ebben? — kérdi a rabbi. — Hiszen „sechit-chuc” tilos! Idegenek vágása! Nem ismerjük őket!

— Nyomodék meg — mosolygott a rabbi — ha ehetünk a szluckyai vágásból, akiket jól ismerünk, annál inkább csehünk az idegenekből, akiket nem ismerünk...

TILOS A KÖSER? A nyáron Siófonon hatóságilag tiltották meg a rituális vendéglőknek, hogy cégtáblájuk a „kóser” szót használják. Megkérdeztük egy siófoki hatósági embert, hogy miért tilos Siófonon a kóser szó?

— Tilos — csodálkozott az illető — de hogy tilos. Felesleges.

A LEGROSSZABB. Reb leiz Süsnek, a kile öreg sameszének, a cédő gabe egy sziveten, gorombaszavú agglégén volt a legnagyobb ellensége.

Egy nap hírel hozták a samesznek: — Meehalt az ellenséged, a cédő gabe. Reb leiz Süs erre azt mondta: — Jobb szeretném, ha azt a hírt hallottam volna róla, hogy megházasodott.

NEM OLYAN NAGYON... Két ajraeh, akik valamikor jobb napokat láttak, hosszú idő után találkoztak egymással. Az egyik megkérdezte a másikat, hogy meggy most a dolga?

— Egész jó — válaszolt a másik — a azt is hírel adta, hogy mióta nem látták, egymást, meg is házasodott.

— Ezt okosan cselekedted — mondta a barátja. — Nem olyan nagyon okosan — szölt amasz — mert veszekedő feleséget kaptam.

— Ez bizony rossz dolog. — Nem olyan nagyon rossz. Százézer lejt hozott hozományul.

— Ez azán már jó. — Nem olyan nagyon, mert a pénzem f birkákat vásároltam s azok birkavészben mind elpusztultak.

— Ez azán megint rossz dolog. — Nem olyan nagyon rossz, mert a börtöket eladtam s főböt kaptam értük, mint amennyibe a birkák kerültek.

— Ez azán igazán jó dolog. — Nem is olyan nagyon jó, mert a pénzem egy házat vásároltam és a házam ledgett.

— Ez azán megint nagyon rossz. — Nem olyan nagyon rossz, mert a feleségem is hennőzött a házban.

HA MÉG MEGELHETÉSEM IS VOLNA? A cionisták legnagyobb vágya, hogy a Szentföldön élhessen. Tel-Avivban megkérdik egy zsidótól:

— Hogy vagy? — Hálaistennek a Szentföldön élek, tehát boldog vagyok.

— Na és van megelhetésem? — Ha még megelhetésem is volna — válaszolta — akkor direkt meekellene boldulnom a boldogságtól.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE CEG KÖRFORGÓGÉPEN ORADEA.

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KI-DÓHVATAL: ORADEA Strada Iosif Vulcan No. 4. Telefon 440. ZSIDÓ HETILAP Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor - Leifner Zoltán. ELOFIZETÉSI ÁRAK: Hónapos: 500, féléves: 2500, évi: 5000.

RABBIK TRAGÉDIÁJA

Az élet naponta rémálmákat produkál. Valamikor könyv kellett, vagy színpad, hogy az emberek valami háborzongást kapjanak. Ma már amerre nézünk, mindenfelé retentó tömeg és egyéni tragédiák járszónak le. És ha mi boldogabb örömmel iránk naponta a readingi alkalmi balladákrol, mégsem dughatjuk lejtünk a homokba, strucc módjára, mert feletünk villog a halálmadár és gyilkos leselkedik, erkölcsi és valóságos minden sarkon reánk.

De mi a legborzalmasabb: nem csak az élet küzdelmében és forgatagában első sorokban harcoló „frontarcok” zsidó embermilliók életét determinálják a körülötte tomhol harcok, hanem azokét is, akik régebben sárgult fülösök között, csak a szent tudományoknak szentelték életüket.

Most már a rabbiakat is egymásután érik a sorstragédiák. Még egyrésztől, benn a saját pártjukban, saját egyházi életükben kell megküzdniük a különböző zsidó irányzatokkal és az ebben megnyitkozó emésztő harc és tűz fogyasztja életüket és őh meg a zsidóságot dolgozó szivüket, másrészt a külvilág világméretű harcra készteli meg tragikus sorsukat.

A minszki 95 éves gaon olyat követ el, ami talán a templom pusztulása óta nem fordult elő. Ott akkor az Örökkévaló nevével rúbe vetették magukat a zsidó panok, hogy meghallanok az Eszmeért, adág most a szovjetország millió kitermelte létkörben, egy rendkívül jámborlelt rabbi kell kinyissa a záncsapot, mert nem bírta elviselni, hogy lednyunokája a templomrom bolók között legyen. A szélsőbaloldal övítte a nagy rabbi unokáját a másik táborba és meg kellett érnie egy hosszn élet végaknyán, hogy saját unokája, vér a vérből hus a husból, égesse el a szent Tant. És az ísz tragikus hős lemond a világi ügyössérről is, mert az életnek ezt a családását nem bírta ki. Micsoda antik tragédia ez, modern köntösben. És milyen hallatlan tragikus hős ez a 95 éves rabbi.

A német félmilliónyi zsidóság tömegtragédiája itt játszódik le szemünk előtt és elterle a zsidó világ figyelmét arról, a talán szintén nagy, vagy nagyobb tragédiáról, amely a szovjetország határokön belül három millió zsidóval játszódik le. Mennyi tízezernyi tragédia, mennyi meghasonlása a zsidó létnek, milyen egotus romló és rokkon kapni döngető hallatlan új Atlantis készült ott, ahol hárommilliónyi zsidó egymásközötti harcra dől el egy új társadalmi rendszer determinációjában. Az öregek és fiatalok gúzszi harcra, ahol legjobban a Tan vérzik, mert arról van szó, hogy létezők-e továbbra is hárommillió zsidó lelkében a zsidó erkölcs, a zsidó lényeg, a zsidó léti legelőbb attribútuma, vagy sem. A világ zsidósága látszan keresi a kint a nimen barna pokolból legalább 250.000 zsidó szá-

mára. És közben mintha idegen bolygón történe, vivja élet-hárharcát az orosz zsidóság. A minszki főrabbi haláltusája telvillanó fény ebben a pokoli sötétségben, s ennél a fénynél százezernyi eltorzult és ezernyi haláluk haladt életükben elsenvedtestvérünk arca kiált mementőként felénk.

Vagy amott a másik: aki templomba igyekszik szombaj reggel és egy örült ember tótova tekintéével kiven látót. Egy lekipásztor, aki khangsúlyozója hírdetője egy ország zsidóságának és csak véletlen műve, hogy nem bukik el véresen a zsidó

élet barrikádjain, az ucca porába. Ezt viszont a másik szélsőség termeli ki magából. A legszélsőbb jobboldal, amely nem csak hitet, hanem a hit hordozóját akarja elnémtani ebből az árnyékvilágból. Világméretű harcok között ott állnak a frontokon a rabbi és egyrészt saját táborukban levő egymásközötti harcot kell tomptatni és az összetartás helyi hírdessék rendkívül nehéz körülmények között mindig kiéle, nem a „vezetkari helyeken”, hanem az első frontsorokban életüket kell hozniuk áldozatul azért, mert az emberiség új társadalmi renddel kezd elterlezi.

250.000 németországi zsidó fervesterü kivándorlást készíti elő az angol és amerikai zsidóság

London. A napokban vált ismeretessé az a nagyszabású terv, amelyet még ebben a hónapban fognak megbeszélmi az angol és amerikai zsidó vezetőférfiak. Január 15-én Amerikába utaztak Sir Herbert Samuel, Viscount Bearstead és Simon Markus, a „Majestic” hajó fedélzetén. Utazásuk célja, hogy az amerikai zsidó vezérférfiakkal megtárgyalják annak a nagyszabású tervnek végrehajtását amelynek célja 250.000 zsidó kitelepítése Palesztinába és más országokba.

A terv részletei még nem kerültek nyilvánosságra, de annyi már bizonyos, hogy 3 millió angol fontot akarnak gyűjteni négy év alatt a terv finanszírozása érdekében. Az angol lapok nagy részletességgel foglalkoznak a tervvel és a MacDonald féle levéinek első eredményét látják benne.

A „Daily Herald” sikert kíván Sir Herbert Samuelnek az utóhoz és hangsúlyozza, hogy Hitlernek meg kellene szüntetni már

a zsidók barbár üldözését. A lap szerint tíz millió fontot akarnak felhozni a terv keresztülvitelére. A „Times” patkányfogóhoz hasonlítja a német helyzetet, ahol a zsidók nem élhetnek, de nem is mehetnek el. A „New-York Times” szerint a német kormány kijelentette volna, hogy a zsidók vagyonukat csak árak formájában vihetik ki.

A német körök értesülése szerint Simon Marks fogja levelezni a zsidók Palesztinába való vándorlásának akcióját, Bearstead lord egy nemzetközi likvidációs bank létrehozásán fáradozik és Herbert Samuel állana az összakció élén. Dr Schacht bírodalmi gada sági miniszter ellene van a zsidók tömeges kivándorlásnak, mert ez gazdasági összeomlásba sodorhatja Németországot. A pánikszerű likvidálás a német üzleti tevékenység katasztrófális csökkenését hozhatja magával.

A kilencvenöt éves minszki főrabbi tragikus öngyilkossága

Erősen megrendítő hírt közölnek a palesztinai zsidó lapok, amely Minszkben (Szovjetorszozsorosz) történt. Az eset követezőképpen történt. Minszkben, az ottani kommunista ifjuság „Apikarjesz” szövetség több tüntetést rendezett, többek között behatoltak a templomba, ahol Rubin Chaim az ismert minszki rabbi szokta imádat végezni. A templomból kivitték a Szeferotát és nyilvánosan elégették. Ebben a tüntetésben résztvett a 95 éves rabbinak leány unokája is. Ezt nem bírta túlélni az agg, kiváló rabbi és ezért kinyitotta a lakásában levő záncsapot s mikor imádkozni jöttek a holtoltan találták lakásában. Utolsó levelebe azt írta: „Unokám mechelel hasam vol berabim (meggyalázta a szentséget a nyilvánosság előtt) és nincs többé erőm ezt elviselni. Szégyelem felemelni fejem a hi-

községem tagjai előtt.” Elképzelhető, hogy milyen retentó lelki szenvedésben ment a rabbi keresztül, hogy rendkívül vallásos ember léte, 95 éves korában öngyilkos lett, holott jól tudta, hogy a szent iratok szerint, az öngyilkosoknál nincs tulvilági nyugalma.

Ebben az esetben benne van az a nyomorúság, amelyben szenvednek a zsidó testvéreink a szovjetben. A világ rohanó tempóját elterlelt figyelmünket az orosz zsidók helyzetéről, az orosz zsidóság körében a régiek és a fiatal generáció között élet-halál harc folyik, amely azt eredményezheti, hogy lassankint elpusztul a bíres, nagy tradíciójú orosz zsidóság. Sajnos a zsidóság nem rendelkezik azokkal az eszközökkel, hogy segítségére sietthetne az orosz zsidóknak.

Szerencsére nem sikerült

A NIEMEROVER főrabbi-szenátor elleni merénylet

Nem akad védője a merénylőnek.

Világszerte nagy megrökönyvést keltett a bucaresti merénylet, amely csaknem áldozatul követelte dr. J. Niemerovert, akit az ország grand-rabbi és lozserint szenátor. Szomban délután 9 órakor történt a merénylet, amelyet egy Ionescu Aurel nevű merénylő követett el. A főrabbi éppen elhagyta Mantuélusa uccai lakását, hogy a St.-Vineri-uccai templomba menjen istentiszteletre. Alig lépett ki az utcára észre vette, hogy a másik oldalán három egyenből álló csoport figyel és az egyik odaszól a másiknak: Ez az! Erre a három egyen közül az egyik átment az utastelen és szó nélkül bal karabélyjából revolvért rántott elő és egymástán több lövést adott le a főrabbi. A golyók átmentek a főrabbi téli kabátján és pápi ruháján és az egyik golyó könnyebben megsebesítette a főrabbi bal csípőjét.

A szenátor-főrabbi nem vesztette el lélekjelenetét és néhány segítségére siető járőrökkel a merénylő után vette magát, akit sikerült is elfogni. Akkor már ott az őrszemés rendőr is, ahinek átadták a merénylőt.

Dr. Niemerovert főrabbi után lakására vitték, ahova azonnal orvosokat hívtak, akik megállapították, hogy a sebesülés nem súlyos, de tekintettel a főrabbi cukorbetegsége, könnyen komplikációk állhatnak elő.

A merénylet híreire valóságos zarándoklat indult a főrabbi lakása felé. Elsőnek dr. Filiderman v. képviselő és Birman Zsigmond hitközségi elnök szenátor, főkonzil jelentek meg a betegágyánál. Dobrescu volt fővárosi főpolgármester és Mihalache pártelnök érdeklődött iránta. A szenátus elnöki hivatala, és sok szenátor.

Tatarascu miniszterelnök és Inculetz belügyminiszter szintén az első érdeklődők között voltak. A belügyminiszter közölte a főrabbi, hogy a legerélyesebb nyomozást rendelte el a merénylet okának tisztázására. A kormány nevében sajnálattal fejezte ki a förtéket lelett.

A merénylet országos zűrt mély részvételt keltett, nem csak a zsidó, hanem a román demokratikus közvéleményben is. Visarion cernauti gör. keleti metropolita, akinek beiktatásán Robu ügy megsebesítette a főrabbit, táviratot intézett a főrabbihoz és megbélyegezte az ellene elkövetett merényletet és mielőbbi gyógyulást kíván.

KI VOLT A MERÉNYLŐ?

Ionescu Aurel, 30 éves bucaresti lakosnak vallotta magát a rendőrelekturán. Fehér orszínget visel és rajta néhány szent neve. Általában elmebajos ember benyomását teszi, aki örültséget szünel, szemét forgatja és kijelentette, hogy Petriche Lupu megjelent álmlában és utasította, hogy ölje meg a zsidók főpapját. Két társáról semmit sem akar tudni. Megállapították, hogy többször volt elmeorvóintézetben és 1931 óta, amikor családja kihozta onnan, többször összehittetésbe került a barátokkal. Így többek között beszélt a terroplomok harangfalhoz és félrevert a harangokat. Egyik ilyen tettéről is is írték.

SZERENCSEKIVÁNSÁGOK

Niemerovert főrabbi szerencsés megmenekülése után egyébként a közelét számos előkelősége kereste fel szerencsekívánataival a főrabbit. Így Miron Cristea patriarcho, Regina Hoare, a bucaresti nagykereskedő, a liberális párt elnöke, Titu Maiorescu, George Brătianu,

Vaitoianu tábornok, Madgearu stb. Igen meglepő hangú levélben kereste fel a beteg főrabbit Lepadatu kultuszminiszter is. A fővárosi zsidó lakossága két napja hőmögösen kereste fel az ágyban fekvő főrabbit és szerencsekívánataival halmozta el a csodával határos megmenekülése alkalmával. A mai orvosi konzilium megállapítása szerint a főrabbi, akinek idegrendszerét érthetően megsebesítette a merénylet, tíz-tizenkét napon belül teljesen felépül és elhagyhatja az ágyát.

A merénylőt Vacarestibe szállították. Eddig egyetlen ügyvéd sem jelentkezett Ionescu védelmére, uszhoz az ügyvédi kamara hivatalából rendel ki ügyvédet számára.

A „NÉPÜNK” TÁVIRATA NIEMEROVER FŐRABBIHOZ

Lapunk szerkesztősége, amint a merénylőről értesült, azonnal táviratot ímeszett I. Niemerovert dr. grand-rabbi szenátorhoz, amely a következőképpen szólt:

Megrendülten értesültünk a merénylőről, amely az Ön drága életére tört. Mélységes fájdalommal nyhiltu hogy a Gondviselés megóvta számunkra továbbra is az Ön szeretett személyét. A „Népkünk”, amely a zsidó sajtó nehéz posztján áll, kívánja szívvel, hogy még hosszú éveket álljon Főrisztelőndő ur az ország zsidóságának élén. Az ég óvjon meg mindnyájunkat a további megpróbáltatásoktól.

„Népkünk” szerkesztősége Wasserstrom Sándor főszerkesztő

Sir Artur Salter lesz a német menekültügyi hivatal vezetője

Genfi jelentés szerint: A népszövetségi tanács a legközelebbi ülésén foglalkozni fog a menekültkérdéssel és egyúttal meg tárgyalja azt az ismeretes memorandumot is, amelyet James MacDonald intézett a Népszövetséghez. Ertesülésünk szerint az ötös szakértői bizottság a menekültkérdés megoldására három tervezetet terjesztett a Népszövetség elé. Egyik szerint a német menekültügyet a Nansen hivatal hatáskörébe kell utalni, a másik szerint egy a Nansen hivataltól különálló hivatal intézze a menekült német zsidók és más emigránsok ügyét, végül van egy harmadik megoldási mód, amely szerint a menekültproblémát tisztán jótékonyági alapon kell kezelni. Ezt a harmadik tervet semmi körülmények között sem valószínűsíthetjük, miután a bizottságnak csak egyetlen tagja, az olasz de Michelis szavazott mellette. Az első tervvel szemben Oroszország foglalt és álláspontot, amely már a Népszövetségbe való belépése alkalmából követelte a Nansen hivatalnak legkedvezőbb 1935-ban való megszűntetését. Míg pedig a Nansen hivatal hatáskörének ilyen kiszélesítése Oroszországra követelésének az elodázását jelentené. Beavatottak szerint a Népszövetség tanácsa a második tervezetet fogja megvalósítani; a Nansen hivatal élére valószínűleg a norvég Hansson kerül, aki kairói törvényeszk elnöke volt, míg a német menekültügyi hivatal Sir Artur Salter fogja vezetni, aki a Népszövetség jóváhagyott bizottságának volt a vezető tagja, szakkörökben mint egyik legkiválóbb közgazdász ismeretes és az

Sok nő ajkáról hangzik el a szója bámulatai és irigységgel néznek. Pedig minden nő megszerezheti egyszerű és nem bűntudatos módon, a fiatalos, üdnyos, arcszínű, ha előbbi módon keleti esztétikailagok előtt az arc-bőrét.

Szalady: Estfinként mossa arcát a LETON szappan krémszerű habjával. E gyengéden ható krém habot hagyja arcán néhány másodpercig. Utána öblítse le bő melegvízzel, majd közvetlenül hidegvízzel. Ez az egész! Másnap reggel friss, bársnyoron úde arc fogja a tükörben mosolyogva üdvözölni.

Ezen módon kezele az arc-bőrét, többet ér, mint bármilyen kúra, különösen, ha este lefekvés előtt alkalmazza. — A LETON szappan habjával nagyvességen öblözze az arcát LETON arcfaj LETON puha és LETON arccrème.

Kapható 22 leért minden gyógyszertárban, drogeriában és illatszertárban, valamint a fővárosban Parumena Royal Ordeas Saspassage.

emigráns-problémát is kitűnően ismeri. Mindenesetre bizonyos, hogy a Népszövetség tandása el van szánva, hogy a német menekültek, különösen pedig a zsidók problémáit saját hatáskörében fogja megoldani.

Belföldi hírek

Visarion bukovinai metropolita a karácsonyi ünnep alkalmából egyházmegyéjében pásztorlevelet bocsátott ki híveinek, amelyben a felebarátai szeretetre hívja fel hívei figyelmét és többek között ezt írja: „Körünkben, a moldvaiak között, akik évszázadok óta urai vagyunk ennek a földnek, más származású polgárok is vannak, akik már régóta körünkben élnek. Akár mi fajúknak és másvallásúnak levők ezek, vagy más fajbeliek, de minden körülmények között oda kell hszunk, hogy ne érezzék magukat idegeneknek körünkben, hogy ne hiszjék, hogy mi uralkodni akarunk felettük. Azt remélem, hogy Bukovina földjén nyugalom, felebarátai szeretet, igazságosság és szorgalom uralkodik és kérem az Örökkévalót, hogy adjon áldást valamennyiünkre.”

A jassy-i orvosi fakultás diákjai sztrájkba léptek, amelyet azért indítottak, mert száz olyan zsidó orvostanhallgatót tanul akik Olaszországból jöttek haza és a deviza nehézségek miatt nem tudtak tovább tanulni. A mozgalom folytán exmatriculáltak őket a jassy-i egyetemen.

Állítólagos újabb rendelkezések szerint, kisebbségi „idegen” nyelven vezetett könyveket, ipari és kereskedelmi vállalatok 12 százalékkal több adót kell fizessenek matematikusan és erre vonatkozólag már utasítások mentek ki a pénzügyi hatóságoknak.

Nagy katolikus gyűlés volt Bucarestben, ahol tiltakoztak az ellen, hogy román állampolgárok ellen ne használják az „idegen” megnevezést, mert ez alkotmányellenes, hiszen a törvények szerint mindenki egyforma.

HETI GLOSSZÁK

A lipcei tavaszi minivásár új pavillonja...

E sorok írója egy unalmas szürke januári délután, egy zsidó által szerkesztett és zsidó kereskedőkhöz adresszált újságot olvasgatott. Ha jól emlékszünk, a „Kereskedő Lapja” volt az, amelynek utolsó oldalán lelkes felhívás szerénykedik, amely azt mondja, hogy minden ki tekintse meg a lipcei minivásárt, ahol 10.000 kiállító lesz és az egész művelt (?) világg kereskedelmi társadalmá ad egymásnak randevut.

Az ezt követő éjjelen a „Kereskedő Lapja”-nak jelen szerény olvasója felriadt álomból mert „tudat alatt” észbe jött, hogy talán azon a tökéletesnek mondott minivásáron még hiányozni fog egy pavillon. Valószínűleg elfelejték felállítani, ho’ott ha ezt még beiktatják a látványok közé akkor egészen bizonyos, hogy mi is, lapunk első oldalán hatalmas betűkkel írának, hogy minden zsidóknak kötelessége megtekinteni ezt a nagyszerű vásárt. Es álomunkban felajánlódott ennek a hiányzó pavillonnak a berendezése. Ott állnak a „stand”ok és mögöttük rohamosztatos egyenruhában állandóak az „eladók”. Az egyik ilyen teremben volnának azok az ches, asztali képi csecesemők, akiknek Hitler nem engedte fejét adni. Mellette azok a szegény nyomorult zsidók, akik tegnap még virágzó üzlettel rendelkeztek, vagyonnal, polgári megalapozottsággal jöttek és most egyetlen vagyonuk egy koldusbot, amellyel nem tudják, hogy merre menjenek. A további árusító helveken ásvonvert koncentrációs táborba hurcolt, ott illemhelyeket takarító tektélyes ügyvédek, orvosok, kereskedők és gyárosok állanak, amikor rühög rohamosztagosok emberei fakállatokat kennek arcukra. Ezt vegyék — hirdetnék a német kereskedők. Tölünk vegyék, akik mindent produkáljuk. Olyan rémségeit ennek a világnak, amely a legmerészebb fantáziájú regényiro adyában sem születhetett még meg. Ott volna az elrabolt német fegyvergyár kollektíója. Azé a gyáré, amelynek horribilis

vagyonát úgy vették el, rabolták el, amilyenre még a középkori lovagokban sem volt példa. Mellette pedig a zsidóktól elrabolt németbérli gyönyörű ház lakója, amelyet a legfőbb hóhér kapott. Streicher, amiért sokszáz ember korai sírját óta meg. Es csak tovább, tovább, újabb stand-ok, itt már láthatók azok a szerencsétlenek, akik az örültek hazába juttatták, mert nem tudnak mit kezdeni. Ehesen köszálnak az utcákon és betevő falatjuk sincs. Bűrük csak egy: zsidóknak születtek. Vagy a „fajeválasztók”, akik rá sem néztek egy szőke német hestfiára és mérés évekre itélik el őket. Végig végig, a háboruban megrakult rokkant zsidóra akinek színtén éhen kell veszni, mert a mai Németország így akarja. A halálra kergetett gyermekek, akik kegyetlenül összevették berlini hullár-ök. Feldult sírok és összetört sírkövek — mily szépen mutatnának a lipcei vilámmesén. Nincs a világnak a rémrengvékből elővett panoptikumma, amely felvehetné a versenyt ezzel a „kiállításal”.

Ezt valósítsa meg a német kormány. Eről fantáziáltam lázálombomban és mikor remegő kézzel mindez leírom, arra szeretném kérni a lipcei vásárrendezőseget és az oradeai zsidó kereskedő lapot, hogy ennek csináljon okvetlenül propagandát, ez hozagpótló volna, mert itt végre olyan „Made in Germany” árut találunk a zsidó, amiben konkurrenciá nélkül áll, a német „ipar.” Ezt meg kellene valóban nézni minden „rendes” zsidóknak, aki még arra mer gondolni, hogy elmegy a lipcei vásárra. Bárcsak megismernék ezeket a borzalmatokat, saját magán, akkor remélhetőleg elmenne a kedve még attól is — hogy hirdesse a lipcei vásárt az annak „nagyszerűségét...”

gyógyeztetésben, drogeriában és illatszertárban, valamint a fővárosban Parumena Royal Ordeas Saspassage.

Egy ragyogó zsidó karrier Erdekességei Lord Reading életéből

Más a pályája, mint volt a Disraelie nem csak azért, mert Disraelinek, azaz lord Beaconsfieldnek már apja elhagyta a zsidóságot, Viszont lord Reading maga egész szédűletes pályafutása alatt zsidó maradt. Sok másban is különbözött tőle. De abban megegyeztek, hogy Sir Rufus Isaacs szintén kedvence volt a ridég merev tory-köröknek, de soha sem szolgált ki őket és még a liberális párton is mindig a balszárnyhoz tartozott. Amikor Indiába ment, mint alkirály előde, a görög Curson márk, számos levélben részletesen tárgyalta milyen fehéreműt, milyen cipőket és milyen cilinderket vigyen magával Indiába. Nem hosszankodott azon, hogy egy zsidót neveztek ki alkirálynak, Curson felvilágosítási kiterjedtek még arra is, hogy az új alkirály felesége milyen fehéreművel lássa el magát és hol töltse el a forró, vagy nedves indiai hónapokat. Pedig lady Reading leányveve nagyon egyszerű volt: Kohn Aliz, vagy ahogy angolosan mondják Alie Cohen.

Lord Readingról az angol lakok sok részletes ismertetést hoznak és csaknem minden visszatérő refrén: hogy miben állott sikerének titka? Es csaknem valamennyi írja, hogy rendkívüli charme, magyarul báj volt

benne. Csupa charme volt hangja, modora, mosolya, örök derűje és örök jóindulata. Amikor perekben a bíróság elé lépett, előbb a másik fél ügyvédjei elhalmozta bókokkal. Dicsérete a másik fél motívumainak értékét. Azután merész de alig érzervehető fordulatokkal kijelentette, hogy — sajnós — vannak jogszabályok, amelyek alapján mérés az ő felének van teljesen igaza, és győzött. Ez így volt a nagyon jósi perekben és így az általa képviselt bűntörvénknél is.

Hivatalban és másuttal mindenkor és mindenkiel szemben csak úgy áradt belőle a kedvesség. Férfiakkal, nőkkel, hatalmas és befolyásos emterekkel, az élet kis szűke ve rebével egyformán mindig kedves volt. Nem volt soha fáradt, nem volt unott. A nők főleg mindig barátai voltak a nők támogatására mindig számítható a legfelsőbb és legexkluzívabb hercegi körökig.

Nagyszerű szervezete volt, kiegyensúlyozott idegrendszere és derűs életfelfogása. Amikor elvesztette fiatalon szerzett vagyonának koncepció a tőzsdén, akkor is mosolyogva távozott. Bizott abban, hogy lesz még jobban is. Min ügyvéd, mindégy személetesen tárgyalt ügyfeleivel, minden ügyet maga tárgyalt és minden a fejében volt. Ezért évtizedeken át rengeteg ítkor kelt és késő éjszaka fektült le. Kívülről tudta nélkülözni az alvást és az örök feszültség egyenesen jót tett neki.

Amiról Moritz Geiger a jubileári konferencián beszélt...

Az oradeai Keren Hajjesod konferenciáról lapunk más helyén számolunk be. Észítsen, E helyütt azonban glosszálunk kell olyasmir, amit elhalgatni nem szabad és nem is lehet. A Keren Hajjesod fődelegátusa parhuzamot vont a zsidók áldozatkészsége és a rulett asztalok között meyleknek zseton-hegyeit több kevesebb zsidók szaporítják. Geiger olyan megállapítás, tett, amit mi már régebb észleltünk, de nem mondunk el az újszerű asztalról. Azt ugyan is, hogy zsidók, sokszor ridegen s hol keves, hol sok szóval kijelentik, hogy Palesztina célra nem adhatnak még ezer lejt sem egy ezterndőre (napi 3 lejt), ugyanazok a rulett asztalnál egy száma, vagy a pirosra, vagy a fekete szíre minden szívfájdalom nélkül, nagy grandezsával teszik rá azt az ezret, amelyet országépítésre kér tőlük a zsidóság. Egy egész ország építéséhez nem akarnak hozzájárulni, holott nem is tudhatják, hogy mikor kell nekik oda-

Szerencse is kísérte életútját. Amikor fizetésén élen lett és ügyvédek ment, az kezdők óta, hogyan számíthat arra, hogy mint bukkott tőzsdésnyök, kliensként szerezz? És mint a tőzsdéi ügyek specialistája, az első évben 5.000.000 lejt keresett. Megbízást kapott egyenesen V. György királytól is, hogy egy bizonyult ügyét vezesse. Negyvenégy éves korában lett először liberális párti, alóházi képviselő és évi jövedelme már akkor 30—40 millió lejtnek megfelelő összeg volt.

Minden élettrajza kiemeli, hogy mint hajósinas kezdte pályáját. Ez nem egészen így van, mert jómódu és befolyásos családból származott. Csak lusta fiu volt. Ezért apja, hogy „jó utra” terelje, a Blair Athol háromárboos fedélzetre adta. Amikor mint alkirály földön már jártam, mint szerény zsidó hajósinas, akkor azonban nem volt hol egyem és miből...

Nagybátyját, aki apjának válsztében cégtárs is volt, lord-mayornak választotta a londoni City, már pedig a City csak nagyon gazdag és nagyon tekintélyes kereskedőt válszt meg erre a tisztségre még akkor is, ha az illető — nem zsidó.

Nagy életművész volt, szeretett jól enni és jókat enni, Azt mondotta, hogy hajósinas, éveiben annyi koplalt és Magdeburgban ette

menni, hogy a galati örömlenségből, biztos nyugalmat találjanak. Az „okos” zsidó a jövőjére nem akar egy aránylag bagatell összeget áldozni, de Fortuna asszony kegyelmeért minden este nagy égőáldozatot mutat be, a zoldposztóval bevont és számokat jelző rulett-asztalnál. Egy pillanat izgalmért, vagy néhány ezer lei esetleges nyereség bezebeleséért, minden áldozatot meghoz, de az igazi „haupterfter” nem üli meg azzal az aránylag kis összeggel, amelyet a zsidó Palesztina felépítéséért hozni kell. A zsidók ellenségei folyton azzal „vádolnak” bennünket, hogy mi okos nép vagyunk összetartók, céltudatosak, áldozatkészek. Erről sokat tudna beszélni Geiger és mindazok, akik egy nagy célra meg akarják nyitni a zsidók zsebeit. Sok felemelőt mondhatnak, amikor szegény özvegyasszonyok előtt kirajcárjukat hozzák meg az áldozatkészég oltárára, de a sok rideg-szívűről is rémregényeket alkák „a szerencsésekké” érdekében mindent — de a zsidóság oltárán semmit! Jelszóval döntik el az egész zsidóság sorsát, illetőleg jobb jövőjét.

Es idetartozik az a szomorú tény is, hogy a Keren Hajjesod és Jewish Agency konferenciára az oradeai Nöegylet levelet írt. Ezt a palesztinai „néprajzi” muzeumban üvegtálcán kellett megmutatni, olyan csodabogárként, mint egy 800 év előtti földből kiásított relikvit, azt írja a Nöegylet, amely eddig csak egy-két méter téli fát és egy kis pénzt juttat el évente szegényeinkre, de amellet százezeret veszített el a bankoknál a konverzió folytán, hogy öt nem érdekli a palesztina munka, mert „elvi” ellentétet választják el őket ettől a gondolatától. Keserű szatírákat kellene írni erről, epebe mártott tollal, ha nem volna oly habozástól való naiv. Hitler diós uralkodásának harmadik esztendejének végén az oradeai izr. Nöegylet, még mindig „elfi” kifogásokat emel Palesztina ellen. Hát kell ehhez még kommentár? Nem kell ehhez semmi, csak elnéző mosoly és az a fő óha, hogy bárcsak az a világ volna még amelyről a Nöegylet álmodik Kétségbe, hogy a gyengébb nemek az ábrándozás volt mindé a vonzereje, de azt is félre mondják, „hogy ábrándozás az élet megfontója”.

Az egyéni élet megfontója lehet a Nöegylet is — mint olyan, de a zsidóság nem áldozhat, mert a bankosbót felébrészi ebből

és amikor sühog a kergető ostar, akkor nem lehet felmutatni igazolványt — a Nöegylet levelet. Bizony nem! Ezt már meg kellene tanulni az oradeai szép-nemnek is. Itt már a szép-nem-nem, egy harsogó — igent kellene kiáltani. Olyan harsogón, hogy elhallatszék a tel-avivi partokig is...

A pesti orth. izraelita Központi Iroda urainak nem elég kóser az Aguda sem

Lapunk ideológiai szempontból távol áll az Agudától. Ha szabad ez a kifejezést használnunk — némelyek szerint — e pereben mi „balrább” állunk. De el kell ismernünk az Agudáról, hogy sokat tett a lengyelországi zsidóságért, még a palesztinai vallásos zsidóság érdekében is alkotott és ma már nem lekicsinyelhető erő: képvisel a zsidóság világ orchestereiben. Mint „erényt” fel kell említsük, hogy mindenkor élesen harcolt a cionizmus ellen. Illetőleg a végcél volt az, ami szembeállította őket, mert a Palesztina építés programját réggen magáévá tette, csak a nem vallásos irányzatot perhorreszkálta.

Ez az Aguda. Lényege: százperentesen vallásos és sokszáz elismert valláskapacitás áll mögötte. De mit tesz ez a pesti zsidóknak? Illetőleg ne általánosítsunk. A pesti ortodox zsidó nagyon rendes ember. Csak ott is rajta ül egy kottéria már évtizedek óta ezen a zsidóságon és nem akar lezállni róla. A pesti ortodox Iroda már réóta bizonyos érdekeltségek szöveke. És ez az érdekeltség. Itt tudja mi okból nem tartja elég vallásosnak az Agudát sem és amin a zsidó lapok közlik határozatot hoztak, amely szerint „érvényben van az 1924-ben hozott határozat, amely nem érteki meg az Aguda létesítését.” Ezzel szöveggel és röviden: az Aguda a pesti kóseriseknek nem elég „kóser”. Nekik semmiféle olyan szervezet nem kell, ami átfogó és világreálcióban is nagyszabású. Még azt megengedik, hogy Nvirbaktán nyolc-tíz „letteris” ifju megalakítsa a „Tiferes Buchurim”-ot és egye esdit játszon, de az ország határain túl ne nézhesenek. Mert így kívánja a pesti Iroda érdeke.

A tollas, forgós, görbékardos magyar díszruhát ért rajongó pesti világi vezetőknek egyrészt, másrészt, a tulzoltan bigottnak látszani akaró egyházi irányítóknak még az Aguda sem elég kóser. Minden ország és város zsidósága aszerint idvezül, ahogy vezetői akarják. Ha a pesti és általában a magyarországi zsidóknak jó így is: mi miért protestáljunk ellene? Ha nekik jó úgy is, hogy az Aguda is „trélli”, de sok egyéb, ami például egy agudista lengyelországi rabbinak „kóser”, ám legyen, Boltonoljanak.

Revolvergolyó egy vallási tébolyult revolveréből

Nagyt durant a revolver szombatán reggel a bueuressti utcán, amely csaknem életét követelte a romániai zsidóság egyik legelső emberének, Niemerover főrabbinak és szenátorának. Nem vitatjuk, hogy örült kellett legyen a merénylő. Örült kellett legyen, mert józan ember nem is gondolhatná, hogy a zsidóság létét vagy nemlétét egy megrondolatlanul kiéresztett revolvorgolyó deermínálja. Mi nem gyanúsítottunk senkit, sem szervezeteket, sem egyedekeket, akik talán mögötte állnának a merénylőnek. Jobb hinnünk és hirdetnünk azt, amit a hivatalos nyilatkozat is hangsúlyoz: csak egy örült rémítette az egész, amely hála Istennek, rosszul sikerült. Megmenekült a mi szeretett és világszerető tisztelt és nagybecsült grand rabbinak, aki csaknem 40 esztendeje dolgozik, örökdió a zsidó strázsán, exponált helyen. Tagadhatatlan, hogy a merénylet megdöbbentett bennünket, de nem állunk meg sokáig meditatálni. Hívjuk el, hogy semmiféle szisztematikus akció nem áll mögötte. Egy vallási tébolyban eltévedett ember gázolta. Örültek házába vele. Ezt kiáltjuk mi is. Lefölleb csak annyit, hogy ilyen „örültsékek” ne fordulhassanak még egyszer elő, mert a füzösövát dobó piromániákusoktól nem kérni az eldobott ovfaszál, hogy egy örült dobta-e el, vagy pedig előre mefontolt szándékkal teszik a szalma alá. Jölesik hinnünk, hogy egy mániákusnak cselekedete volt, amelyből senkinek kéra nem származik. És mi ezután még nagyobb szeretettel és tisztelettel tekintünk a mi sokbecsült Niemerover főrabbin szemébe felé...

a rossz néme: margarinos ételeket, joga van arra, hogy jól is éjen. Es ezt meg is tette.

Másodszor is nösült és nem nagy vagyont, ami alig több mint százmillió leinek meg felelő összeg (angol viszonylatban nem sok), második felesége fogja örökölni. Ez az asszony „ikarónje volt Indiában, de előbb a „Daily Chronicle” kiadóhivatalának tisztviselőnéje volt. Mindenütt jó szolgálatot tett Miss Stella Charnaud, akivel hetvennégy éves korában kötött házasságot, alig néhány hónappal első feleségének halála után. Gyorsan „vigasztalódott” az öregur, amit akkor sokan rosznéven vettek tőle, a konzervatív angol körökben. De az angol birodalom első gentlemanja, a király ezután nevezte ki az „öt kikötő parancsnokává”.

A volt indiai alkirály nem volt anyagias ember, de mindenesetre összeházasította fiát Sir Alfred Mond, illetőleg lord Melchett leányával, aki most Lady Erleigh. Ezután lett a világ legnagyobb vegytrösztjének elnöke: lord Reading és így lépett szívtársára a legnagyobb angol-zsidó tekintély, a legnagyobb angol-zsidó vagyonnal.

Egy olyan vagyonnal, amely bizonyára neki is imponált, holott megszokta a nagy számokat. Megszokta akkor, amikor a háboru alatt őt küldte ki az angol kormány Amerikába, hogy a 400 milliórd lei összegű függő kölcsön ügyét rendezze. Es végül az ő tárgyalásainak volt köszönhető, hogy körülbelül

kétezer milliórd leinek megfelelő összeget adott hadi-kölcsönként Amerika a hadviselő Európának, illetőleg entente-nak. Az egész entente pénzügyi hadviselőinek gépezetét Reading építette ki. Neki jutott a finandális vezérkari főnök szerepe, ahogy Rotschild Nathan volt annak idején a Napoleon-elleni koalíciós háborúk pénzügyi vezére.

Öt évig volt India alkirálya, a legnagyobb angol közjogi méltósága betöltője a király után és 325 millió ember uralkodója. Volt tehát hajósinas, tonkrement börzianer, kiváló jogász, hatalmas pénzügyi tranzakciók vezére, India alkirálya, rövid ideig Anglia külügyminisztere és „az öt kikötő” parancsnoka. Nem volt viszont politikai vezér és ezt sohasem ambicionálta. Elsőrendű koronaugyász is volt és böles nagyudásu ember. Amellet életművész, aki az élet apróbb örömei sem vetette meg, bárha pályájának történelmi jelentőségű évtizedeiben biztos kézzel és teljes eredményel oldotta meg a rája bizott problémákat. A gyakorlati józanság szensjének bizonyult. Amellet mindig kihartott zsidósága mellett.

Január 1-én temették el a 75 éves lordot. A gyászmenetben rengeteg ember vett részt. A krematóriumban Rav M. L. Perlzweig és Harold F. Peinhard rabbiak végeztek az egyházi funkciókat. A koporsó mögött fia, Harry Isaaks haladt, Viscount Erleigh és felesége az új Marchioness of Reading, Eva Erleigh, aki viselni fogja ezután a Reading lord nevet. Az emlékére tartott templomi isentiszteleten

megjelent az angol király képviselőitében Earl of Munster, a walesi, yorki és connaught hercegek, továbbá Sir Austen Chamberlain, Sir Herbert Samuel, lord Melchett, J. H. Herz főrabbi, dr Nahum Sokolow, a Jewish Agency és a cionista világszervezet megbízásából, A király meleghangu részvétélyátot is küldött, Gandhi is gondolált. Ott is meggyászolák a volt alkirályt, aki ott is népszerű volt. Delhiiben, az indiai alkirályság székvárosában is volt gyászintenzitelet, amelyen az indiai kormány valamennyi tagja résztvett.

Sir Herbert Samuel az angol rádióban hosszabb gyászbeszédet tartott. Ausztrália zsidó főkörmányzója Sir Isaaks szintén részvételyat küldött. A palesztinai zsidóság körében is mélyen meggyászolják a nagy zsidó férfit. Ruthenberg mérnök repülőgépen ment Londonba a temetésre, hogy ott a Jisvot képviselje.

Az angol sajtó napokkal halála után még mindig oldalas cikkeket közöl róla. Bámulatos zsidó karrier volt, amilyen ritkítja párját, még a nagy karrierekben bővelkedő zsidó történelemben is.

Jölesik erről írni, mert a németországi zsidó gyülelet tombolása közepette emelt és reményt nyújt a jövőre, hogy a zsidóság mindég megtartja majd eddigi pozícióját és tekintélyét, a világ józan és komoly közvéleménye előtt. Az angol király 325 millió alttvalóját és a háboru alatt birodalom jövőjét tette le egy zsidó kezébe és a zsidó lord Reading megfelet feladatának. Zsidó volt, olyan zsidó, akire büszkéek lehetünk!

Londoni riportisorozat...

Miképpen lett a legvallásosabb zsidó lord leányából - Anglia első „főrabbija”?

50.000 fizető tagja van a londoni chevranak. - Milyen a Board of Deputies szervezete? - F londoni ortodoxok „Adasz Jiszroel” szervezeteiről. - Milyen a sechjta-kérdés megoldása.

Lapunk legutóbbi számában írtunk arról, hogy Angliában van-e antiszemizmus és milyen annak kihatása a zsidóság és az angolok viszonyára. Írtunk a német emigránsokról, akik új életet akarnak kezdeni a szigetország keretei között. Cikksorozatunkban most újabb rendkívül érdekes kérdéseket taglalunk, amelyből lapunk olvasóközönsége egészen közelről és első forrástól megismerheti azt a sajátos légkört, amely körülveszi Európa legnagyobb részén lakó zsidóságát. Ezek ismeretében tudjuk azután megérteni majd, hogyan történtek az, hogy Lord Reading India alkirálya lett és miképpen tudta a zsidózármazásu Beaconsfield lord (Disraeli) egyékvácsolni eszenális elgondolásával a világ legnagyobb birodalmát.

A SECHITA KÉRDÉSSEL MI VAN?

Ez igen érdekes és egyedülálló Angliában. Ez nem szablonos. Van egy ugynevezett „Sechita-Board”. Különálló szervezet, amely nemmi kapcsolatban nincsen az United Synagogue-al. Ez organizálta meg a vágatási díjakat, ő vigát, szedi be a vágatási díjakat, viszont rezsije oly minimális, hogy idők folyamán igen gazdag lett. Ebből a pénzből finanszíroznak iskolákat, kórházakat (nemrég léteült az első kimondott zsidókórház) és számos értékes közintézményt. Ha kell kölcsönöket is folyósítanak egyes imagyegysületek, ha a kölcsönökre szükségük van templomepítésre, vagy egyéb hasonló célra.

Legfontosabb bevételi forrás még a sechitán kívül (melynek a világ legnagyobb városainak minden részében van eladási helye) a temkezés.

Külön chevra-kefisa nincsen Londonban, hanem van egy szerve erre a célra külön a hitközségnek, amelynek jelenleg

50.000 tagja van.

Itk 6 pennyt fizetnek amíg ének, s ebből tartja fenn magát és a temöket is ebből látja el. Ezt a szervet Federation of Synagogue-nak hívják. Ez hasonló egy életbiztosítási intézményhez, ahová mindenki fizet, s így akár csak egy napig fizeti valaki a díjat, részesei valamennyi kedvezményben.

Itt jegyzem meg az is, hogy minden egyes templomegyesületnek külön iskolája van, ugynevezett chéderek, amelyek nem olyanok, mint amilyeneket mi ismerünk erre felé, mert ezek — sajnos — nem sok zsidóságot osepgettek a nebulókba. Az egyedüli iskolaszervezet, amely hivatása magasztán áll: az Adasz Jiszroel nagy leány és fiu gimnáziuma, ahová jelenleg 350 tanuló van beiratkozva és ahol leiszög rubb ritális szellemben nevelik a gyermekeket.

Ezt élete utolsó éveiben, megboldogult bátyám, dr Schönfeld Avigdor főrabbi kezdeményezte és tőle alatt is volt már, amikor a kérelhetetlen halál elsölytötte. Érdekes, hogy az egyedül szerv, az „Adasz Jiszroel”, amelynek külön temetője is van, és itt kell meggyezen a megboldogult főrabbinak azt az intézkedését is, millió szerint a temetőben csak teljesen egyforma sírkövek legyenek, mert amint mondotta — legalább a halálban legyünk mindnyájan egyformák.

Érdekes az is, hogy ezt a F. E. Isnyngm-parkutot Varsadalmi uton tartják fenn és évi

büzséjét 8000 fontot (nyolc millió lei) is így hozzuk fel. Például minden évben egy nagyszabásu bankettet rendezünk, ahová 2-3000 zsidó prominens egyént hívunk meg. A legutóbb, alig néhány héttel ezelött megtartott ilyen bankettet megjelent Prinz Hubertus von Löwenstein német herceg, aki nagy ellensége Hitlernek és nagyszabásu beszédben szólította fel a zsidókat, hogy támogassák ezt az iskolát. Össze is gyült a diner folyaman kétezer font (két millió lei). Ez természetesen az itteni viszonyok között valami hihetetlennek tűnik fel.

MILYEN A „BOARD OF DEPUTIES” SZERVEZET ÉS MI A FELADATA?

Ez a szerv, az angol zsidóság, pártokon, vallási differenciálódásokon felülről szerve: röviden kifejezve, az angol zsidók parlamentje. Ide beküldi képviselőjét a legreformabb zsinagóga is és az „Adasz Jiszroel” is. Itt képviselteti magát a „sechita-board” épen úgy, mint a másik federáció is. Itt mindenki csak iszteletbeli állást tölt be és ugy tekintik, mint a zsidóság legfőbb instrumentumát. Jelenleg Neville Lasky az elnök, aki a híres romániai származásu ügyvédnek, dr Gaeternek a veje. A „Board of Deputies” kétségtelenül igen nagy tekintélynek örvend, ugy a zsidóság keretein belül, mint az angol közélet tényezői előtt is és döntő szava kibát a zsidó élet minden ágára. Főleg, vagy helyesebben kizárólag politikai instrumentum, amelynek nagy hivatása van az angol zsidóság életében.

ON MR. SCHÖNFELD BIZONYARA TUD VALAMIT AKFOL A LILY MONTAGU ASSZONYRÓL, AKI RABBI EGY OTTANI IMAGYESULTEBEN?

Ja — a Lily Montagu — mondja derüsen Mr. Schönfeld, ez nagyon érdekes és erről érdemes beszélni. Ez a Lily Montagu valóban rabbitunkokat végez az ugynevezett liberális zsinagógában. Egy 50 év körüli rendkívüli nagyudásu hölgy, aki

Lord Swaythlingnak, a híres első zsidó lordnak a leánya,

aki nagy szerepet játszott Angliában, roppant nagy vagyonával és aki a legvallásosabb emberek evike volt. Ez a lord Swaythling, akit előbb Fonagu Samuelnek hívták 1832-ben született Liverpolban és 1911-ben halt meg. A lexikon adatai szerint alapítója volt a Samuel Montagu et Co cégnek, tagja az angol liberális pártnak és Mhitechapelit képviselte 1885-től 1900-ig az angol alsóházban, 1894-ben baronet lett, 1897-ben pár lett és 1907-ben lord lett, 1875-ben már bejárta Palesztinát, ahol egy ipariskola alapítását szorgalmazta. Nagyon vallásos volt és a lexikonban ortodox álláspontot vallotta, 1890-ben ő volt az, aki az East-Endben összehozta az imaházakat s megalapította a „Federation of Synagogues”-t amelynek elnöke lett és elentében volt az asszimiláns tendenciájú „United Synagogue”-al, amelynek elnöke lord Rotschild volt. Erősen érdeklődött Palesztina iránt is. Es ennek a lordnak a leánya

LILY MONTAGU,

aki nem használhat más nevet, mint a régii, az angol törvények szerint és ez az asszony vezére és legnagyobb propagátora lett a re-

form zsidóságnak. Apja végelenül vallásos ember, míg leánya a vasárnapu isentiszteleteket hirdeti és maga áll fel a szósákre, hogy ott beszédeket tartson a zsidó híveknek. Az első uttörő asszony ezen a téren.

Emek ellenpolusa viszont lady Erleigh, aki viszont az ismert nagy asszimilánsnak, a későbbi nagy cionistabaráttnak, Lord Melchettnek (Sir Alfred Mond)-nak a leánya és apása a most elhunyt lord Reading volt. A leg nagyobb nacionalista nő ma az angol szigeteken, a legagilisabb cionista eszme hirdető. Annak a lord Melchettnek, aki többször volt miniszter és Anglia egyik legnagyobb ipari trösztjének, az Imperial Chemical Industries Ltd., vezére, aki élete későbbi folyamán tüzes cionista lett. Viszont gyermekeit teljesen asszimiláns szellemben nevelte, fia, aki ma a világ Makkabi elnöke, már el is hagyta a zsidó vallást és Lady Erleigh szintén egészen távol állott már a zsidó ügyektől.

S míg Lily Montagu, a hiper vallásos lord leánya ma a legnagyobb reformprédikátor, addig Lady Erleigh viszont a visszatérést prédikálja az ősi zsidósághoz.

Ilyen furcsaságok vannak a zsidó angol közéletben, amint hogy sok-sok furcsaságra mutathatnák meg rá.

Igy például a híres indiai zsidó nabobeszlád, a Sassoon-ot egyik nagyszabásu, annak idején ősi tradíció szerint csikéftávolal jött résztvételöfogatásra, amikor megboldogult Avigdor bátyám meghalt és ugyanazon a napon este palotájában 600 személyes estély volt, ahol aranyedényekben szolgálták ki a legelőkelőbb angol asztalokrátokat és kóser volt minden egyes falat.

MÉG EGY ÉRDEKES FURCSASÁG

A legutóbbi roshasonok előtt az egyik zsidólakta városrészen az egyik anglikán nagy templom előtt nagy tábla volt kifüggesztve. Ezen a táblán az állott többek között: „We wish Our Jewish Friends a very happy New-Year” és a továbbiakban a boldog újév kívánáságon felül még arra kéri az Egek Urát, hogy szüntesse meg már a zsidó „testvérek” sajnárgattatását és legyenek ezután mindenhol boldogok és megelégedettek.

Erre is képes az angol megértés, Hitler uralkodásának harmadik évében. Es minden angol keresztény épen oly megértéssel fogadta a templom elé kitett nagy táblát, ahogy érthetően boldog örömmel olvasta minden londoni zsidó is. Az is az ügy meritumához tartozik, hogy a körzet zsidó rabbijai közönlő levelet intéztek az anglikán lelkeshez, akinek köszönhető volt ez a szép emberi gesztus.

MÉG VALAMIT AZ ADASZ JISZROEL-RÓL?

Itt lehet, hogy kissé elfogult vagyok — mondja lelkesen Mr. Schönfeld — mert hiszen bátyám fia, dr Salo Schönfeld most a rabbi, aki fiatal korát meghazudoló lelkeséggel, komolysággal és odaadással infézi a több száz zsidó családot magába foglaló kebilja ügyei.

Teljesen apja szellemében, a legvallásosabb elgondolásokkal vezeti a hitközséget a fiatal 25 éves rabbi és áll élen a 300 gyermeket oktató gimnáziumnak, amely az első és jelenleg is még egyetlen hasonló intézménye London zsidóságának.

Sok lelkes híve és rajongója volt a megboldogult dr Schönfeld Avigdorának itt — vetjük közbe, mire könnyek jelennek meg a City rideg levegőjéhez szokott Schönfeldek és boldogan beszél tovább a lelkes tekintélyes apa, helyes utakon járó fiatal utódáról.

3 kell a Fishabának: Hírtüpor, Kétség, Szóppan

de az **Höfer** legyen!

Németország...

A NÜRNBERGI TÖRVÉNYEK KEZIRATA

Nürnberg. A város főpolgármestere Liebel azt az ajánlatot tette a városi tanácsban, hogy Streicher kéziratát állítsák ki a városi múzeumban és üveg alatt mutogassák a nézőknek, ezt a „történelmi” dokumentumot. Megérdemli a zsidók elleni körlehetetlen harc vezére, hogy nagy művét a közönség is láthassa — eredeti kéziratban. (Büszke lehet erre a „mesterműre” a nürnbergi városi tanács. Valamikor valamelyik ideggyógyászati klinika vagy bünyügyi múzeum kiállításán fog állani ez a „magyszerű” dokumentum, mint a XX. század legnagyobb szövege. A szerk. megjegyzése.)

KÉT TALMUDTUDÓS MENEKÜLÉSE

A boroszlói rabbiképző talmudtanára Rabin, továbbá a berlini liberális Lehranstalt főmoodleadója Albeck, Palesztinába vándorolnak, azaz menekülnek. — Megismerődik a zsidó történelemben gyakran tapasztalt jelenség, hogy politikai üldözések következtében a Tórái képviselő tudósok egyik országból a másik országba mennek. Így volt ez a IV. században, amikor a római elnyomás miatt Palesztinából menekültek Babilonba s így volt a XIII. században, amikor az alkori német hitlerizmus következtében részben Lengyelországba, részben Közép-európába menekültek a tudósok, így volt 1648-ban, amikor a kozák lázadás pusztításai következtében Nyugat-európát elárastották a lengyelországi zsidó tudósok. Szomorú, hogy a zsidótörténet szempontjából minden változik, csak az emberi bestia marad ugyanaz.

FAJGYALÁZÁS...

Kölnben két árja férfi és zsidó nő állott a bíróság előtt fajgyalázás vádjára. Egy párvezető többrendbeli figyelmeztetés ellenére egy zsidó nővel folytatott viszonyt. Nő a vád megállapítását nyert, a bíróság mégis felmentette a vádlottat, mert az elnök szerint a párvezető magas kora és a zsidó egészségi állapota valószínűleg nem tették, hogy az árja fajt fényleg meggyalázzák volna.

Schwefingban egy zsidó nőt szállítottak be a fogházba, bár az árjatorvény csak a férfivel szemben állapít meg büntetést. A végrehajtó szervek azonban önkényesen szabják meg a náci igazságszolgáltatást.

A NÉMETEK KÜLÖN BÜNYGVI STATISZTIKÁI VEZETNEK A ZSIDÓKRÓL

A nürnbergi törvényekkel kapcsolatban a hitlerista uralom Németországban minden irányban a legerőteljesebben folytatja a zsidók elleni harcot, az állam teljes apparátusával, így tervebe vették és megvalósulás stádiumában van az is, hogy külön bünygvi nyilvántartást vezetnek a zsidókról a birodalom területén. Ehhez beírnak minden egyes legesekevényebb kihágást is és célja nyilvánvalóan az, hogy kimutassák a zsidók „bűnözési hajlamát”. Elképzelhető, hogy egy járdának hólól való le nem takarítása, vagy egy autónak lekopott számtáblája is mint „zsidó bűnözés” kerül majd a statisztikába. Mesterségesen fogják gyártani a „zsidó bűnözéseket” és egy idő múlva, nagy gaudiummal fogják kikikáltani a világba, hogy minden zsidó bűnöző. Ez a kutmérgezés, ez a tervszerű kompromittálási hadjárat jellemző a mai németországi mentalitásra. Egy ország egész apparátusa, mint falkavadászafor a kopók, folyton azon mesterkedik, hogy az üldözött vadat „népre” csalják. Most ezzel a bűnözési statisztikával próbálkoznak és bizonyos, hogy sok bajt igyeksenek majd okozni a zsidóknak ezzel is, hogy végtelenen fonkrettek már eddig is a németországi zsidók életét.

A KEREN HAJJESZOD erdélyrészi jubiláris konferenciája Oradeán

Abból az alkalomból, hogy a Keren Hajjessod tizenöt éves fennállását ünnepli világszerte, az erdélyrészi kuratorium is elhatározta, hogy díszes ülést keretében emlékezik meg arról a jubileumról, hogy ennek az alpnak, amely az országépítés nagy feladatát vállalta magára; megfelelő propagatív fórumot adjon. Az érdeklődés sajnos nem volt olyan élénk, ahogy azt remélni lehetett és ha a Cur-Salom gyűlés résztvevői, akik az ország minden részéből ugyancsak a napra Oradeára nem érkeztek volna, akkor még kisebb lett volna az érdeklődés. A Keren Hajjessod anyagi bázisa azért Erdélyben szilárd és bizonyos, hogy a most meginduló kampány megfelelő eredményeket fog felmutatni.

A Keren Hajjessod konferenciának nem megfelelő érdeklődés jegyében történt lezajlását nagyrészt annak tudjuk be, hogy a jubiláris konferencia a Jewish Agency keretében rendezett meg és Oradea nem-cionista zsidóságának prominensei nagyrészt meg mindég úgy tekintik a Keren Hajjessodot, mintha az egy cionista és nem az egész világ zsidósága országépítő alapja volna. — És mindennek tudható be az is, hogy az oradeai orth. hitközség, amely a múltban minden zsidó nemzeti alapot érdeklő manifesztációban megfelelően képviseltette magát és a fórumon is hangot adott annak kötelező támogatásáról, addig a jelenlegi jubiláris konferencia megnyitójáról szinte jünetlenül teljesen távol tartotta magát. Amiól tájékozatlan ez mert hiszen igen sok vallásos zsidó nyert ép ez alap támogatása folytán a Szentföldön megtelítő elhelyezkedést.

Ezzel szemben ezúttal elismerő hangon kell megemlékeznünk az erdélyi occident hitközségek országos szervezetéről, valamint az oradeai izr. hitközségről, amely elmentében a multtal, a Jewish Agency ünnepeken mindvégig résztvevő, ami erdélyszerte kellemes hatást váltott ki.

A jubiláris konferenciát dr. Weiss Artur, az erdélyi kuratorium elnöke nyitotta meg román, héber és magyar nyelven. Nagyvonalú visszajáratást vet a KH 15 éves munkájára, rámutat az Erdélyben elért Keren Hajjessod eredményre.

Löbl Lajos a KH főtitkár referált ezután a munkáról míg Weinberger Nándorné, a Wizo képviselője praktikus utbaigazítást ad a gyűlés munkájára.

Dr. Mibashan (Bucuresti) a Jewish Agency munkájáról tarti nagyszabású exposé-t. Rámutat azokra az alapelvekre, amelye kegy a Jewish Agency megszűlést. Bár a Jewish Agency a nacionalisták és cionisták „házasságának” gyermeke, azért a terhet mégis a cionisták viselik. Nem ismerhetünk ma már cionista és nem-cionista zsidókat, csak becsületes és nem becsületes zsidókat. A Jewish Agencynek minden zsidó közzület magában kell egyesíteni.

Dr. Hellmann a jeruzslemi főiroda delegátusa a következő szónok. A Legislative Council ügyéről beszél. Ha megtették volna kötelességeinket a nemzeti eszmével szemben, akkor más lenne a helyzet ma a

Legislative Council ügyében is. A Council vesztélye figyelmezteti a zsidó népet az alapok fokozottabb támogatására.

M. Geiger, a KH erdélyi fődelegátusa tartotta meg referátumát ezután. Fokozottabb munka szükségéről beszélt.

Dr. Balázs Endre lemondását a Jewish Agency erdélyi tagozatának elnöki tiszttségéről sajnálattal veszik tudomásul és elhatározzák, hogy egyelőre nem töltik be az elnöki helyet.

Darvas Mór (Targu Mures) fokozottabb munkára szólítja fel a delegátusokat. Ezután megválasztották a Jewish Agency erdélyi tagozatának tartományi tanácsát. Este bankett volt, amelyen határos pohárköszöntőket tartottak: Dr. Weiss Artur, Weinberger Nándor, dr. Mibashan, dr. Fried Ábrahám és Friedmann Ámin.

Vasárnap este 7 órakor a Fekete Sas palota mozi termében tartották meg az ünnepi ülést.

Az üdvözlők közül kiemelendő dr. Adorján Áminnak beszéde, aki mint az erdélyi occident hitközségek elnöke a következőkben üdvözölte a jubiláris konferenciát.

A palesztinai munka minden zsidót érdekel, akár cionista, akár nem cionista. Az egész világ zsidósága, szegény és gazdag, fiatal és öreg egyaránt érzi, hogy mindnyájan Izrael egyetlen gyermekei vagyunk. Oseinkől örökölt vallási eszmék még ma is fényesen ragyognak és ezek az eszmék Palesztina felé mutatnak. A jelenlegi ülések azt bizonyítják, hogy a Szentföldön eredményes munka folyik a zsidóság szempontjából, amelyért hálával tartozunk azoknak, akik ezt az áldozatkész munkát végzik. Isten áldását kerem munkájukra és kívánom, hogy a zsidóság örök hálaia buzdítsa Önöket továbbra is azon az úton, amelyen eddig is haladtak. Az erdélyi és bánáti occident hitközségek tagjai ugyan nem azonosan gondolkoznak a cionista munka tekintetében, de abban mindnyájan egyek, hogy elismeréssel adoznak és figyelemmel kísérik a Keren Hajjessod munkáját. Üdvözlöm a konferenciát az occ. hitközség központja nevében és továbbra is eredményes munkát kívánok. Üdvözlöm a konferenciát az oradeai occident hitközség nevében is.

Ezután Vermes Ernő a Zsidó Nemzeti Szövetség nevében héber üdvözlő beszédet tart. Kesztenbaum Miksa a Mizrahi üdvözlőt tolmácsolja. Dr. Markovits Ignátné a Wizo föderáció nevében szól fel. Dorgida József az Arvagondozó és Kishitebankok nevében tartott üdvözlő beszédet. Dr. Markovits Ignát a KKL, Reiter Károly az erdélyrészi Palesztina hivatal, dr. Schwartz Lajos a satunarei Unitas, Danzig Hillel az Aviva-Barisszia, Just József a mizrachista ifjuság, Waldner Chaim a „Noar Hacioni” és Heller Miklós a „Makkabi” nevében üdvözölte a konferenciát.

Ezután Moritz Geiger tartotta meg nagyhatsú Keren Hajjessod referátumát. A jubiláris konferenciát a Hatikva hangja mellett zárták be.

A NÉMET BIRODALMI BANK ÉS VASUT JANUÁR 1-EVEL TELJESEN ZSIDÓMENTES LETT

Berlin. A Reichsbahn és Reichsbank december 24-én rendelkezést kaptak az illetékes miniszteriumoktól, amelyben utasítják őket, hogy igyekezzenek január 1-ig a még

szolgálatban levő zsidókat is leépíteni, hogy az új év kezdetével „zsidómentes” legyen a két nagy állami intézmény. Ez a rendelkezés nagyon kevés zsidót érint már, mert még a régi frontbarcosokat is leépítették már, csak még néhány „nehézen nélkülözhető” volt szolgálatban, de január 1-ével ezek is távoznak munkahelyükről.

— HIREK —

A „Népnök” cikkeinek utánnyomását csakis a további megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5698

Péntek: Tevesz 22. Jan. 17.

Szombat: Tevesz 23. Jan. 18.

Heti szidra: שבת

Heti halftóra: תענית

Heti halftóra: תענית

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 4:45

gyertyagyújtás 4:55

Isteni mindenképp kezdete 5:00.

Szombat befejezése 6:00.

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

1. oshel Chodesh benese az

— Sem a zsidó, sem a keresztény egyház nem akart egy hárfai zsidó ügyvédet eltemetni, Bardiov (Bartia). A múlt év utolsó napján dr. Weiss hárfai ügyvéd elkísérte keresztény feleségét és családját az evangélikus templomba, ahonnan egyik keresztény ügyvéd kollégájához ment szilveszteri mulatságra. Reggeltele rosszul lett az ügyvéd és azonnal meg is halt. Eltemetés körül érdekes bonyodalom keletkezett. Felesége azt akarta, hogy az evangélikus temetőben földeljek el, viszont az egyház erre nem volt hajlandó, mert az ügyvéd nem volt tagja az evangélikus hitközségnek. A cheva kadisa viszont csak az esetben vállalta az eltemetést, ha az összes zsidó rituális előírások szerint történik. Ezt az elhunyt keresztény felesége nem akarta és így az a helyzet állott elő, hogy sem a zsidó sem a keresztény egyház nem vállalta az eltemetést. Végül úgy oldották meg a kérdést, hogy a holttestet elszállították Eperjesre, ahol zsidó rítus szerint temették el. A temetésen sem a zsidó, sem a keresztény ügyvéd-kollégák nem vettek részt.

— Aldor állapotban levő nő, ifjú anyák és többgyermekes asszonyok az enyhe, természetes „Ferenc József” keserivíznek már mérsékelt adagokban való használatát által is könnyű és hig ürítést, ugyancsak rendszeres gyomor- és bélműködést érnek el. A modern nőgyógyászat főképviseelője a Ferenc József vizet igen sok esetben kipróbálták és azt kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalom nélkül hatónak találták. Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és fűszerüzletben.

— A norvégiek és a tel-avivi vásár. Osló. A norvég kereskedelmi flotta már húzamosabb idő óta nagy üzletet köt a narancsok szállítással és amellét jó vevője is a palesztinai citrus-terményeknek. Más közeli üzleti kapcsolat nem volt a két ország között. Most nagy változások történtek ebben a kapcsolatban. A norvég ipari körök eddig nagy figyelemmel kísérték Norvégia és Dánia kereskedelmi kapcsolatát és ezért elhatározták, hogy állítási pavilonnal résztvesznek a Tel-Avivban rendezendő vásáron, hogy bemutassák a norvég ipar termelvényeit. Külön messe-bizottság alakult, amelyben részt vesz az állami halászat igazgatója, a nagyipari szervező elnöke, a kereskedelmi szervező elnöke és a Fred, Olsen Line igazgatója, kinek erős érdeklődései vannak Palesztinában.

— Halálozás. Csak nemrégiben számloltunk be arról a megrövidítő gyászestéről, amely dr. Várfalvi Mór turdai ügyvédet érte, szeretett neje fiatalon történt elhunytával és újra dr. Várfalvi Mór gyászáról kell beszámolnunk, szeretett atyja: Weiss Maier nyug. körjegyző 87 éves korában történt elhunytával. Az elhunyt Turda zsidóságának legszimpatikusabb alakja volt s mindenütt tisztelték puritán és orth. vallásos életmódja miatt. Osztrácon részvételt lefolyt temetésén egyetlen fia dr. Várfalvi Mór méltatta az elhunyt érényeit és mondott köszönetet szülői gondoskodásáért. Rajta kívül leánya, Rosenberg J.-né s kiterjedt rokonsága gyászolja.

— A pesti ortodox központi iroda nem engedélyezi az Agudához való csatlakozást. Budapest. A világ legvállalósabb világszervezete, az Agudasz Jiszroel mindenütt rendelkezik már exozitúrákkal és tervebe vette, hogy a magyarországi zsidóság körében is megfelelő Aguda helyi csoportokat szervez. A budapesti orth. központi iroda tanácsa a napokban foglalkozott a kérdéssel és határozatlan kimondta, hogy az 1924-ben hozott irodai döntés mivel az nem vonatkozik vissza, ma is érvényben van és ennek alapján minden megegyező Magyarországon, hogy az Aguda szervezetekbe tömörüljön a zsidó ság. A döntés szerint esetleg más szervezetekbe lehet kapcsolódni, de az Agudasz Jiszroelhoz nem. A döntést állítólag a Központi Iroda vezetőségében szereplő agudista felfogásnak is magukévá tették és nem hajlandók a további szervezkedés előkészítésében részt venni.

Miben rejlik a „Gastro D.” amerikai gyógyszer kitűnő hatása az emésztési zavarok gyógyítására terén?

Serkenti és normalizálja a gyomor nyálhártya mirigyeit, miáltal az emésztést nagyban elősegíti.

2. Fokozza a gyomor és belek mozgását, tehát megszünteti a gyomor és bélrendszeri tehet.

3. Megoldja a gyomorban és belekben a bevitel ételek erjedését és rothadását és így megakadályozza a mérges gázok fejlődését a gyomorban és belekben.

4. 10–15 éves krónikus gyomor-, bél-, epe- és vesebetegségeket teljesen meggyógyít, s gyönyörű eredményeket ad gyomor- és bélfelegyél.

5. Görcsoldó hatásánál fogva a hirtelen előálló és legerősebb gyomor-, bél- vagy epégöröshomokot 10 percen belül megszünteti.

6. Nagyban elősegíti a vese normális működését és a véréből kiválasztott toxinok elvezetését a vesén való átszűrődését.

7. Nagyban elősegíti a táplálékot, a vörösvérsejtek képződését — és a betegség következtében legenyélt szervezetnél salgyaropadást eredményez.

8. Miután a vegetatív idegrendszerre nagy hatást gyakorol, megszünteti a legmagasabb almatlaniságot és az ideges kimerültséget.

Megrendelhető 130 lei utánvéttel Császár Ernő gyógyszerárban, Bucuresti, Calca Victoriei 124. szám.

— Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

— Halálozás. Galopetri zsidósága osztalán részvételt gyászolja a közelmúlt napokban 65 éves korában elhunyt Goldner Leopoldot. Az elhunyt messzi vidékeken híres volt önzetlenségéről és jótékonyaságáról. A vallásos életet ű teremtette meg és tartotta fenn helységében. A szegény vándorcsigák számára menhelyet állított; fel, földbírókain a nemzsidó esélyeséget sem doogoztatta sóha szombaton, ami egymaga óriási áldozatot jelentett. Halálát kiterjedt rokonsága, özvegye és fia Ferenc, Lajos, Sándor és Odón gyászolja, de osztráknak gyászukban mindazok, akik ismerték az elhunyt nemes jellemét.

— Az algéri „Tűzkereszty” dr. Goebbels elnök, Algír. Az algéri „Croix de Feu” fasszista szervezet elnöke Bricaut beszédet tartott legutóbb 4000 hallgató előtt és hangsúlyozta, hogy nem lehet és nem szabad azok között közömbösleg lenni, akik francia zászló alatt harcoltak akár mohamedánok, akár keresztények, vagy zsidók is legyenek az illetők. Majd azt mondotta Bricaut, hogy dr. Goebbels rendelete, amely szerint a zsidó cselelt hősök neveit levakarják az emléktáblákról, a legnagyobb in-famia és mélyebbre nem is süllyedhetet: a németesség, mint a gyűlöletnek és hállatlanságnak erre a hallatlan fokára.

Kérjük mindenütt az »ACBA-IUCIA« anliszeptikus pipere szappant

Kézmosáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű »URSUS« szappant

Gyártja: Breckner János r. t. Alba-Iulia

Őn is védekezzen járványos betegségek ellen a kellemesen illatosított

Senlaslo
(Szt. László)

fertőtlenítő szappan

fertőzésektől

Megóvja a fertőzésektől. Vigyázzon, nehogy utánafojóska szolgájak ki.

A sígheti főrabbi Oradeán, illusztris vendéget kapott az oradeai zsidóság csütörtök este. Többszáz főnyi tömeg sorfala között vonult be Zalmen Leib Teitelbaum sígheti főrabbi az oradeai állomárról. A fiatal, alig 25 éves szimpatikus főrabbi nagy elődök tehetőséges leszármazottja. Lefkowitz fűszerkereskedőnél szállott meg. Első vizitje Fuchs Benjámin főrabbinak szólt, aki megengedte a sígheti főrabbinak, hogy az orth. hitközség bármelyik templomában tarthat drótot szombatban délelőtt. Meglátogatta Hágér wischnitzai főrabbit is. A főrabbinak rendkívül sok látogatója volt a városból és környékéről, péntek este Oradea legreggeli chassid imaházában, az ugynevezett „klauz“-ban, Szombat délelőtti zsinatig megtelt a Fuchs Mór-uecai nagyszombat, hogy meghallgassa a vendégfőrabbi beszédét. A sígheti főrabbi kedd este utazott el Oradeáról.

A DURA-REX elemek: lelkesedéssel fogadta a fogyasztóközönség. Lapunk hasábjain már tájékoztattuk olvasóinkat az újfajta sav- és szálmágmentes DURA-REX zseblámpa és snódelemek nagy előnyeiről. Olvasóközönségünk érdekében szükségesnek véltük a Dura-Műveknél az eddigi eredményekről érdeklődni: ahonnan mint más szakkörökben is azon felvilágosítást kaptuk, hogy az eddigi kísérletek a legmesszebbmenő várakozást is felülmúlják. Alig néhány hete, hogy a Dura-Rex piacra került, máris oly általánosan nagy az érdeklődés és fogyasztás, ami arra enged következtetni, hogy a fogyasztók rövidesen kizárólag ezen új elemek használatára fognak áttérni. Szakkörök véleménye szerint: a korlátlan rakárképesen felhasználható elem, ami egyúttal pénzmenekaritást is jelent, az elemek nagy teljesítménye pedig eddig nem ismert jó rádióvetélt biztosít. Felhívjuk ezen körülményre olvasóink figyelmét.

Az erdélyi zsidóság leg-édveltebb találkozóhelye Bucurestben

KATZ orth. kóser **restaurant**

Bucuresti, str. Carol 32. I. emelet

Két millió lei költséggel kutattak épitését határozta el a cluj-i izr. hitközség, Erdélyben merült fel a cluj-i izr. hitközség vezetősége körében. Nagy hiányt pótolna, a cluj-i zsidóság szempontjából pedig követelő szükséglet pótolna annak a kulturának a megvalósítását, amelyért most sikraszáll a hitközség mindig újat és értékeset produkálni akaró vezetősége. A mai súlyos helyzetben viszont a szükséges két millió lei felhozása nem a további könnyű feladatok közé. Ennek kapcsán megvalósítást nyerne a rég tervezett zsidó középiskola felállítását is. Az erőteljesen megindult társadalmi mozgalom élén az agilis és minden tekintetben firtrekkész új főrabbi, dr. Weinberger Mózes főrabbi áll, aki életének tüze ki, hogy minél magasabbra emelje az eddig is nímntaszerű cluj-i hitközség intézményeinek színvonalát. Mit értesülünk, fenti célra többszáz ezer lei már le lett juttatva, sőt le is lett fizetve. Remélhető, hogy rövidesen új cluj-i zsidó közintézményvel fog gazdagodni az erdélyi zsidóság.

A „Népünk“ ingyenes könyvkiadásának nagy sikere

Lapunk múlt évi december 20-iki számában jeleztük nagy könyvkiadásos akciónkat, amely előfizetőink körében a legnagyobb érdeklődést váltotta ki. Eddig is főbbrezen éltek a kedvezmény jogával, amely páratlanul áll a zsidó sajtóban: A „Népünk“, amely hetenként 12 oldalon, a legváltozatosabb tartalommal jelenik meg,

ingyen könyveket ad mindazon előfizetőink, akik hátralékban nincsenek és egy évre előre kifizetik lapunk előfizetési árát.

Öt könyvet adunk ajándékba, 5 kftűnő tanulmányt.

Martin Buber: Zsidóság és emberiség.

Achad Haam: Nietzscheizmus és zsidóság.

Max Brod: Zsidóság és kereszténység viszonya.

Silbermann J. dr.: Zsidó kultúra és modern világéret.

Leitner Zoltán: Szemelvények a Talmudból.

Könyvkiadásunkat folytatjuk, azonban tekintettel arra, hogy már csak mérsékelt mennyiségben állnak rendelkezésre a könyvek, ezton is kérjük mindazon előfizetőinket, akik a páratlan kedvezmény jogával élni akarnak, szíveskedjenek elküldeni a hátralékot és egy évre előre fizetni, hogy akadálytalanul megkaphassák a hirdett könyveket. Új előfizetők, akik egy évre fizetnek, szintén részesülnek a kedvezményben.

Még ma rendezze a „Népünk“ előfizetési díját, nehogy elkéssen.

Mit tartalmaz az „Am Haerec“ broszura. Keserves tapasztalatok és biztató remények a föld és annak munkása, a zsidóság nagy tévedése, szükséges-e a zsidóság átrétegződése? Átrétegződhet-e a zsidóság a galutban? Ereced-Israel, mint a zsidó kérdés megoldása. Megoldandó feladatok a zsidóság új módja. Pénz és ember. A mezőgazdasági kiképzés. A kolonizációs társaság működése. Pénzkezelés, földvásárlás. Földárak. Mennyi föld kell egy család megéltetéséhez? Milyen befektetések és hitelteljesítések? Földpekuláció. Jó befektetés-e a földvásárlás? Mit kezdünk a megvásárolt földdel? Mit kezdhet a földjével az, aki nem megy ki? Milyen legyen a termelési forma? Egy Palesztinai zsidó falu tervezete. Milyen előnyöket nyújt a földvásárlási társaság? A palesztinai földvásárlási társaság rövid története (Halla a rádió Palesztinai) a Palesztinai Földvásárlási Társaság alapszabályi tervezete. Tájképzés. A PPT. munkatársai. A broszura megrendelhető dr. Lévai Lajosnál Bihor, jud. Salaj 12 lei plusz 3 lei helyben beküldéssel ellenében.

Zsidót neveztek ki a varsói rádió spekerjének. Varsó. Néhány héttel ezelőtt pályázatot hírdettek a varsói rádió „bemondó” állására, amelyre több százán nyújtották be pályázatukat. Az állást hosszas vizsgálat után egy Schenker nevű zsidó fia-alemberrrel töltötték be, mert őt tartották erre a célra a legalkalmasabbnak.

Elegáns öszi és téli szövetkülönlegességeim kabátokban és öltönyökben megérkeztek HACKMAYER uriszabóság

ORADEA P. Reg. Maria 3.

Razológárosok, drogueristák figyelmébe!

I. osztályú erős oltcsón kapható

MOARA ELIZABETA

OSORHEIU (jud. Bihor.) — Tel. Oradea 2-22.

Ki lesz a budapesti ortodox zsidóság főrabija?

Budapest. A magyar főváros zsidó közéletét már régen foglalkoztatja az az égető és nyílt kérdés, hogy ki fogja meletton betölteni azt a főrabbi széket, amely a megboldogult Reich Koppal főrabbi halálával megüresedett. Pesti főrabbinak csak olyan férfit lehet megválasztani, aki minden tekintetben tekintély legyen, mert míg egyrészt a hitközség struktúrája egészen vallásos beállítottságu, addig intézményei modernnek és végeredményben olyan követelményeknek kell megfeleljen, amelyekre méltó egyéniséget bajos találni. Ezért van azután az, hogy évek óta nincs főrabbi a pesti ortodoxiának, bár a vezetőség már régen nyugvópontira szeretné juttatni ezt a kérdést, másrészt hiánvtát is érzik egy autoritásnak, aki a hitközség élén álljon.

Évek óta végre először lansziroznak egy olyan nevet, amely — ha a hír igaznak bizonyul — osztatlan meglepetést keltene a zsidó közvéleményben. Arról van szó, hogy a csaknem 200 éves pozsonyi rabbi család most élő kiváló reprezentánsát, a viláhbíró jesiva rektorát, Schreiber Akiba pozsonyi főrabbit választanák meg a pesti hitközség főrabbijának. Ez kftűnő megoldás volna, mert a Chaszam-Szofer dedonálaja és közvetlen utóda, méltó volna a budapesti hitközséghez. Ertesüléseink szerint, ezt a megoldást a kiváló és Szlovénzskó zsidóságának legreprezentatív egyénisége is foadádná, ha a pozsonyi rabbiességben való családi utódlásnak kérdését megoldhatná.

Kétségtelen, hogy Schreiber Akiba pozsonyi főrabbi, amennyiben távozna, rendkívül érzékeny veszteséget szenvedne a csehszlovákiai zsidóság, mert tekintve, kifelé és befelé egyaránt olyan nagy, hogy távozása nagy űrt hagyna maga után. Az utóállamok zsidósága nem nélkülözhet olyan auto-itásokat, mint a pozsonyi főrabbi és főleg nem olyan askeozás mentálitási főranót, akikben sajátos nemzeti-nemzeti és hitnyelv Magyarországon, mint valamenyvi utóállamban.

Minden életkorban enyhíti a fájdalomkat a Togat. Gyorsan és biztosan csillapítja a jól bevált Togat tablettát a fájdalomkat. Több mint 7000 orvosi szakvélemény dicséri a Togat kftűnő jó hatását rheuma, köszvény, idegzsába, spanyolláz (grippa), hűléses betegségek, fejfájás és idegfájdalmak esetén. Az Ön orvosa is itazolni fogja, hogy a Togat jó hatása mellett teljesen ártalmatlan. Oldja a húgyszavat, bakteriumölő és természetes módon küszöböli ki a szervezetből a betegség okozta bomlási termékeket, felek óta fennálló fájdalommal bajkóknál is meglepő gyogyeredmény érhető el a Togat tablettákkal. A Togatnak nincs pótszerel. Az összes gyógyszerárakban és droguériáknakban kapható.

Fuchs Benjámin oradeai főrabbi nagyhatású beszéde az újonnan megválasztott oradeai hitközségi vezetőséghez

„A kaszuszért jelen állapotban a felelősséget nem vállalom“ — mondotta a főrabbi

Oradea. — Január 12-én, vasárnap délután az orth. hitközség új képviselő testülete megtartotta első és egyúttal tisztújító közgyűlést. A képviselőtestület tagjainak többsége felvonult. A közgyűlés három esztendőre elhökke Ullmann István választotta meg. Alelnökök lettek: Dénes Izidor, Silbermann József és Krausz Sándor. Pénztáros: Schwab Lázár, ellenőr: Klein Dávid, gondnokok: Farkas Sámuel, Groszmann Benő, Rosenberg Henrik, Roth Adolff. Ullman M. Miklós és Leichman Jenő. Alapítványi gondnok: Gellisz Gyula. Gazdasági tanácsosok: Schwartze Jakab, Neuman Lipó, iskolai gondnokok: Berkovits Bernát és Stern Miksa. Előjárósági tanácsosok: Nussbaum Sámuel, Freund Lajos, Reich József, Seidenrau József, Ullmann József és Rothbár A. Ede. A választás után felkeresték a szokásos bemutatókásra Fuchs Benjámin főrabbit, aki az elnök üdvözlő szavaira a következőket mondotta: Köszönöm az újonnan megválasztott előjárósági üdvözlő szavait és remélem, hogy a jelenlegi vezetőség hitközségi irányítása nem lesz folytatása az előző rezsimnek. A vezetőséget a mai rendkívüli viszonyok között kötelességének tartja támogatni, de ugyanakkor elvárja, hogy a vezetőség minden tagja át legyen hatva attól, hogy az oradeai orth. hitközségben csak egyetlen „more-deaszre“ (egyházi) van, ahinek utasításait a jelenlegi vezetőségnek kötelessége respektálni. A kaszuszé tekintetében csak úgy vállalhatja a felelősséget, ha azokat a rituális utasításokat, amelyeket kiad, a vezetőség mindenkor teljes egészében tiszteletben tartja.

Majd így folytatja: „Ismételten ki kell jelenítenem, amit már irásban és szóban is többször megtettem, hogy a kaszuszért, jelen állapotban a felelősséget nem vállalom. Az Örökkévaló ennek a hitközségnek az élére állított és ennek folytán kötelességem vannak a felsőbb hatalommal szemben, amely kötelességemet, még hátralévő életemben teljesíteni akarom.“

A főrabbi nagyhatású beszéde, amelyel könyökké szemeiben mondott el, rendkívül mély benyomást tett a jelenlévőkre és a városban is nagy feltűnést keltett.

A lemergi városi tanácsban politikai bojkottot jelentettek be a cionisták ellen

Lemberg. Páratlanul álló incidens történt a lemergi városi tanács legutóbbi ülésén. Bino professzor a tanács lengyel tagjai nevében bejelentette, hogy „politikai bojkott“ alá vetik a cionista tanácsosokat. A politikai bojkott oly képpen fog megnyilatkozni, hogy valahányszor egy cionista panasztag szólásra emelkedik, a lengyelek tüntetőleg el fogják a termet hagyni és ezáltal feloszlásra fogják kényszeríteni a gyűlést. — A bojkott meghirdetésének érdekes előzménye van. Közvélemény oka az, hogy a cionisták ellene szavaztak azon indítványok, hogy Lemberg egyik utcáját a nemrég elhunyt

Manczynski tábornokról. Lemberg felszabadító járól nevezték el, aki győzelemre vitte a lengyel-ukrán háborút. A cionisták azzal indokolták tagadó állásfoglalásukat, hogy Manczynski a felszabadító harcok idején zsidóellenes pogromot szervezett Lembergben, amely a történelem egyik legveresebb és legborzalmasabb pogromja volt. A városi tanács elnöke megvonta a szót dr. Smoral cionista tanácsagtól, valamint a szocialista frakció vezetőjétől, akik reflektálni akartak Bino professzor bejelentésére.

Wedgwood ezredes a Legislative Council ellen. London. A „Times“-ban az ismert cíonbarát Josiah Wedgwood ezredes cikket írt, amelyben élesen támadja a palesztinai törvényhozó tanács tervét és szerinte ez csak kielélez majd az ellentéteket az országban. Most még nem késő a tervet jól áttanulmányozni és a hibákból okulni, amelyeket elkövettek Egyiptomban és mindenütt, ahol túl korán kezdték meg az önálló törvényhozás bevezetését.

Zsidó orvosok Palesztinában. Jeruzsálem. 1935 áprilisáig 1500 orvost regisztráltak Palesztinában, ezekből 1300 a zsidó, ezek szerint körülbelül minden 300 zsidó lélekre esik egy orvos. Ezekből 331 németországi, 229 oroszországi, 197 lengyelországi a többi más országokból. Különösen sok orvos vándorolt be Oroszországból 1919—1923 között. Azóta alig vándoroltak be, viszont erősen emelkedett a lengyelországi és németországi zsidó orvosok száma.

A német zsidók védik Hitleret. New-York. Ismeretes, hogy amikor Roosevelt elnök az amerikai kongresszus újríró szesszióját megnyitotta, erősen kikelt a diktatúrát ellen és a polgárok teljes egyenjogúsítását tartotta minden állam legfőbb feadatának. Ezzel kapcsolatban most, dr. Stephen Wise szerint Roosevelt egyenesen meg akarta bélyegezni a német felletés tényezőket, amire őly kíméletlenül üldözik a zsidókat. Dr. Stephen Wise szerint Roosevelt elnököt felkereste egy csoport német zsidó és kérte, hogy ezt a beszédet illyformán ne tartsa meg. Példátlanul éles hangon aposztrofálta Wise a német zsidókat, akikről többek között a következőket mondotta: „három szoroson is átkozott német zsidók, akiknek a náciország java fontosabb, mint a zsidó bevétel és éhezés!“

PALESZTINAI TEJGAZDASÁG. A tejjgazdaság terén az utóbbi években Palesztina jelentős fejlődésen ment keresztül. Az év elején Palesztina zsidó tejjgazdaságában 4418-ra emelkedett a fejőtehenek és juhok száma. A Te nuva termelőségvetkezett az év folyamán 289.000 liter tejet termelt, amelyből 92.000 liter sajt- és turó készítésre használtak fel. Bár az utolsó évben az előző évvel szemben 21 százalékkal emelkedett a tejtermelés, a tejjgazdaságnak még korlátlan lehetőségei vannak Palesztinában. Az ország vaj- és tejtermékek szük ségletét még mindig a külföld látja el.

ROTSCHILD-MUZEUM. A riszon lúcioni közéleti tanács legutóbbi ülésén elhatározta, hogy báró ROTHSCHILD Edmond emlékére múzeumot állít fel, amelyben a Palesztina-mozgalom nagy mecénásának az országépítésben vitt szerepéről minden adatot és bizonyítékot összegyűjtöttek. Az eddig összegyűjtött dolgokat ideiglenesen a tisztviselői házában helyezik el.

CSALÁD-ÉS TULAJDON-VEDELMEZ

NYUJT A PHÖNIX

ELETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Rav Mesulam Rath-ot választották meg Cernaui orth. főrabbijának. Cernaui. Vasárnap, január 12-én nagy érdeklődéssel várt főrabbiaválasztás zajlott le Cernauiában. Rubin rabbi, aki az egyik jelölt volt, két nappal a választás előtt lemondott a jelölésről, a zsidó hitközséghez írt levélben, Egyidejűleg kérte, hogy nagytiszteletű kollégáját, Mesulam-Rathot válasszák meg orth. főrabbinak. A választás így egyhangulag történt és Mesulam Rath, aki rendkívül tekintélyes rabbi dinasztiaiból származik, Cernaui főrabija lett. A választás egy rendkívül érdemes férfit ért, aki ugyanis mint Románia és Lengyelország egyik legkiválóbb talimudistája, mint a legkiválóbb Rambam-kutató és nagy világi tudású ember, mint kftűnő szónok, általános elismérést vívott ki magának. Mesulam Rath megboldogult atyja sokáig élt Oradeán, ahol sokan tisztelték és szerették szerettségéért és tudásért. Nemrégiben hunyt el. A megválasztott főrabbi egyik híve, Mosese Rath, a kiváló bécsi hebraista, másik híve Pitrain Rath közismert Erdélyben, mint a mizrahizmus vezére, aki a múlt év őszén Palesztinába költözött, ahol a központi szervezet szolgáltatában áll. A jeruzsálemi központ őt küldte Lembergbe, hogy egy Erdélyben, mint Szlovákiában a Keren Erec díszrelát akcióit levelezze. Mesulam Rath megválasztása vallásos zsidó körökben nagy örömet keltett és számosan gratuláltak Erdélyből is a kiváló főrabbinak.

Angol kitüntetések az új év alkalmából. London. Az angol király az új év alkalmából számos zsidót is kitüntetett. Sidney Salomon Abrahamnak Tanganyika legfőbb bírájának a baroneti címet adományozta. A híres zsidó zongoraművésznek, Miss M. Hess-nek egy érdemkeresztet parancsnoki rangját. Ugyancsak érdemkeresztet kapott a konzervatív párt információs főfőrdájának vezetője, Percy Cohen. Ugyanezt a kitüntetést kapta szociális munkájáért Dél-Rhodézia főrabija, Mosese Isak Cohen. A palesztinai mezőgazdaság előmozdítása körül szerzett érdemeiért a Milveh Izraeli mezőgazdasági iskola vezetője Eljahhu Krause is előkelő kitüntetésben részesült.

Halálozás. Singer Emil a desi zsidóság a keskedő társadalom kimagasló egyénisége, a hitközség elnöke szombat reggel hatvanhat éves korában váratlanul elhunyt. Vasárnap temették az egész város osztatlan részvételével. Paneth Jakab főrabbi beszéde után Schwartz Pinkász manastori főrabbi tartott magas színvonalú gyászbeszédet, méltán az elhunyt érdemeit, kiemelve mély vallásosságát, puritán egyéniségét. Sancer Bernáth arabbi a hitközségi alkalmazottak, Berger Sándor a Cherva Kadisa, Klein Nándor a hitközség, Zelf Szináj az ortodox központi iroda nevében búcsuztatott a desi zsidóság nagy halottját. Öt gyermekük, unokái és kiterjedt rokonság gyászolták.

PALESZTINA

MEGVÁLASZTOTTAK A MEGBOLDOLGULT KOOK FORABBI UTODÁT, JERUZSÁLEM. A zsidó közlésekkel való előzetes tanácskozás nélkül megválasztották a jeruzsálemi rubrik Kook forábbi utódát, Zwi Passach Frank személyében. A zsidó intézmények nem akarják elismerni a választás törvényességét. A gerri chassidok rabbi Zemba-t hívták meg a palesztinai zsidóság szellemi vezérének. Itt emlíjük meg, hogy január 5-én indult el rabbi Amiel volt antwerpeni forábbi, hogy elfoglalja új, díszes állását, mint Tei-Aviv forábbija. Az antwerpeni zsidóság nagy ünnepekkel között búsuzott el rabbi Amieftől.

A GERER REBBE ALLANDÓ TARTÓZKODÁSRA KAPOTT ENGEDÉLYT PALESZTINÁBAN. Több ízben megemlékeztünk arról, hogy a világhírű gerer-rebbe hónapokkal ezelőtt Palesztinába érkezett mint turista és a „Sz'hasz emesz” épületben lakik, amelyben a gerri hívek által fenntartott Talmud-Tóra iskola van. A rebbe most allandó tartózkodási engedélyt kapott. A rebbe különben nagyon vissza vonultan él, legutóbbi meglátogatta Duschinsky forábbit, illetőleg visszajárta látogatását. Kezgelente fogadja híveit és átveszi a kvittiket, azután megkeresődik a tanulás és tanítás. „Pid-jant” nem fogad el sem ő, sem személyzete. Most, hogy a „turistából” allandó lakos lett, eszerint is rendelkezik be az Erebben.

BERETVAPENGE-GYAR LETESÜLT PALESZTINÁBAN. Tel-Aviv, Rison le Zion mellett, a „Gavish” üvegyár szomszédságában beretvápenge gyár létesült, amely az első ilyenről üzem Palesztinában. Az alapítója Kiozman, az ismert hasonló lengyel gyárnak, a „Polnoz”-nak tulajdonosa, amely havonta hárommillió pengét gyárt. A palesztinai gyár „Okawa” néven dolgozik és a befektetett tőke 8-10.000 tontra rúd. A gyár havi 750.000 produkcióra rendelkezik be, amely még ebben az évben piacra kerül. Eddig a pengék nagy részét Németországból vitték be, az utóbbi időben az Egyesült Államok törtek előre. A palesztinai import értéke körülbelül 10.000 font évente.

A LADASZEG — MINI NEMZETGAZDASÁGI TENYEZŐ. Tel-Aviv, Telkinttel arra, hogy Palesztina narancsexportjánál hét és félmillió narancsládára van szüksége és ehhez 750 tonna különleges szeg kell, amelynek értéke körülbelül 10-12.000 angol font (10-12 millió lei) fontosságú bir a palesztinai gazdasági életre, hogy ezeket a szegeket hol szerzik be. Felült ennek kapesán, hogy az ottani ipar a most folyó szezonban alig kapott rendeléseket. Kint, hogy igen nagy mennyiségben vásároltak „transzfer-szegeket” Németországból. Erdek, hogy amíg Európában a német „narancsláda-szeg” ára tonnánként 25 font, addig Palesztinában 14 és fél fontért lehet kapni. Természetesen ezt a különbséget azok a német zsidók fizetik meg, akik transzfer útján kapják meg pénzüket, illetőleg pénzükhöz csak egy töredékét, mert például az az 1000 márká, amelyet egy üzlet vagy ház eladásából kapnak, már ab ovo legalább 2.3000 márkát ér. Ebből levezz a német kormány huszonöt százalékot hivatalosan, marad 750 márká, a különféle ideoda „transzferálás” megint megemészt a 750-ből legalább 500-at, úgy hogy végül Palesztinában a Németországban 3000 márkát érő vagyonyból 250 márká marad meg. Ez ebben a szegedkezés a cionista szervezet, amely a transzfer szegyet nemhogy tűri, de elő is segíti.

DECEMBER 22-ig 1.665.000 láda narancsot hajóztak be. 600.000 ládával többet, mint az előző évben. A kormány mezőgazdasági osztályának jelentése szerint nem 7.750.000 láda lesz a termés, hanem az újabb becslés szerint csupán 7.300.000 láda.

SAMUEL BLOOM, a palesztinai művegyár alapítója 75 ik születésnapja alkalmából 3000 fontos alapítványt tett a tel-avivi elhagyott gyermekek fellegítése javára.

A WAAD LEUMI és az összes palesztinai zsidó szervezetek és hitközségek Sir Arthur Wachoupenak azon alkalmából, hogy újabb öt évre nevezte ki az angol király fő kormányzó-nak, üdvözlő iratot nyújtottak át, amelyben szerencsét kívánnak további működéséhez.

BET ALFA KÖZELEBEN a kolónia örököit arab banditák meglátogatták és lövéseket adtak le Jakob Glanc őrszemre. Az őr nem sebesült meg. Rendőrkutyákkal vették a tetteseket üldözöbe és el is fogták két beduint. Tadamást kíséreltek meg és lövéseket adtak le a Kfar Chassidim kolónia közelében és Jadsur mellett egy vagonra. Letartóztatások nem fogatósítottak.

A PALESZTINAI FŐKORMÁNYZÓ AKABÁBAN. Sir Arthur Wachoupe karácsonyi szabadságának egy részét Akaba kikötőjében töltötte Claude Beddington ezredes yachtján. Egyidejűleg kisebb kirándulásokra is tették a Vörös tengeren. Ez a látogatás jelzi a Vörös tengernek és Akabának fokozott jelentőségét. — Lapjelentések szerint ennek az utnak a célja az volt, hogy az egyiptomi hitos szolgálat vezetőjével, Stuart-tal tárgyaljon és megbeszélje a palesztinai törvényhozó tanács elhelyeztetésének módjait. Egyidejűleg az arab légio transzjordániai parancsnokával, Peake pasával tárgyalt, valamint a sivatagi csapatok parancsnokával, Celf kapánnyal. Ezek a megbeszélések Akaba megerősítésével is kapcsolatosak. Egyidejűleg Hassad Khaled pasa volt transzjordániai miniszterelnököt, aki jelenleg Londonban van és Riza Pasa al Rikahit, aki Damaszkuszban tartózkodik hazahívták Ammanba. A arab lapok szerint ennek a két személyiségnek a visszahívása kapcsolatban van a transzjordániai kormány átszervezésével. Arab lapok közlik azt a hírt is, hogy az egyiptomi közlekedési miniszter a mohamedán ünnepeket Palesztinában fogja tölteni és Svirában, hogy a két országgal kapcsolatos közlekedési kérdéseket megtárgyalja.

ARAB SAJTÓHANGOK A LEGISLATÍVE COUNCIL ELLEN. Jeruzsálem, Az utóbbi napokban azok az arab újságok, amelyek közölnek a muftihoz, cikkeket közölnek a palesztinai parlament megalakítása ellen. Az „Al Islamie”, a mufti lapja hangsúlyozza, hogy függetlenül az egyes részletérdekektől magától a törvényhozó testületől nem láthat hasznót az arab világ. Késégtelen — írja a lap, — hogy semmiféle kompetenciája nem lesz a szervnek, szoros függőségi viszonyban fog állani a kormányzat és nélküle semmit sem határozhat. Ezért nincs értelme, hogy az arabok részvegyenek ebben. Más arab lapok is erőteljesen állást foglalnak a Council ellen és így a zsidóság egyöntetű tiltakozása mellé még az arabok is hozzácsatlakoznak, akik más szempontból ugyan, de szintén elvetendőnek találják a létesítendő törvényhozó tanács megalakítását.

200 NEMETORSZAGI UJABB GYERMEK-TRANSPORTOT VÁRNAK PALESZTINÁBAN. Jeruzsálem, A leközelebbi napokban újabb 200 fiatal ember érkezik Németországból, 15-17 évesek. Ezek mezőgazdasági képzésben fognak részesülni és ezert a munkás kvucákba osztják be őket. Rövidesen 25 leány is érkezik Németországból, akiket a jeruzsálemi női szakiskolában képeznek majd ki, amelyt a Mizrachi tart fenn.

HUBERMANN BRONISZLAV KONCERTET ADOTT TEL-AVIVBAN, JERUSALEMEN ÉS HAIFÁBAN. A világhírű hegedű-virtuóz koncertjeire a jegyeket már he tekkel érkezése előtt elkopdottak. Frenetikus si kert arattott minden egyes fellépé alkalmával. Jeruzsálemben végighallgatta koncertjét a fő kormányzó és az egész magasrangú hivatalnok és diplomáciai kar. Huberman felhasználja most palesztinai tartózkodását arra, hogy régi tervét megvalósíthassa, amely abból áll, hogy megszervezzon egy nagy filharmonikus zenekart, amely a zsidóságunk világszerte újabb megbecsülést és díszségeket hozna.

AZ ILLEGALISOK LEGALIZÁLÁSA KÖRÉL. A Jewish Agency politikai osztályának vezetője, Sertok kihallgatáson jelent meg a fő kormányzó előtt és kérte, hogy az illegális uton bevándoroltaknak egyszerre adják meg az állampolgári jogokat. Sertok azt ajánlotta, hogy az összes Palesztinában élő „illegálisok” cennifikátort kapjanak.

LEVANTE-MESSE. A tel-avivi Levant. vásár vezetősége a norvég kormánytól értesítést kapott, hogy Norvégia részt kíván venni a tel-avivi vásáron. A norvég szervező bizottság élére a pénzügyminisztérium halászati ügyosztályának vezetőjét nevezték ki. Aziz Makar, a török földművelésügyi minisztérium delegátusa meglátogatta a nemzetközi vásár esernököt és különösen a mezőgazdasági és kolonizációs tervek iránt érdeklődött. A vásár vezetősége elhatározta, hogy a következő ünnepsztyokok számára albizottságokat létesít: olommarha, baromfi és méhészet, délygyümölcs, gabona, zöldség és fűszerek, ipari növények, mezőgazdasági ipar, luxuskeresvet, fűtítés, az ültetvénybetegségek elleni küzdelem, mezőgazdasági reaktumok, mezőgazdasági iskola kérdés és a rárr-probléma. Bulgár bevándorlók bizottságot választottak, hogy a nemzetközi vásáron bulgár pavillon építést eszközöljék ki. Diszelnöknek a bulgár földművelésügyi miniszter választották meg. Az osztrák kereskedelmi kamara főtitkára az osztrák pavillon létesítése érdekében a napokban Tel-Avivba érkezett.

HATVANEZER BEVÁNDORLÓ A MULT ÉVBEN. Jeruzsálem. A kormány bevándorlási hivatalának közleménye szerint 1935 november havában 4212 bevándorló érkezett Palesztinába. Ezek közül 562 ugynevezett kapitalista osztályhoz tartozott, vagyis minimálisan ezet font tökélt kellett felmutatniok. A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint 1935 évben hivatalos számok szerint kerek 59 ezer zsidó vándorolt Palesztinába.

KÖZELET

A baia-marei hitközségi választás. Lapunk egyik legutóbbi számában megírtuk, hogy újra Hirsch Jakabot választották meg a baia-marei hitközség elnökének. A hír általános meglepetéset keltett Erdélyszerte, ahol ismerik és értékelik az új elnök kiváló kvalitásait. A választást véglegesen január 6-án fejezték be, a képviselőtestületi választással és a többi tisztségek betöltésével. Elnök: Hirsch Jakab, alelnök: Fran kovits Aladár, pénztáros: Schreiber Izidor, ellenőr: Rosenfeld Adolf, gazdasági tanácsos: Zuckermann Adolf, templomgondnokok: Löw Samu, Müller Mór, Talmud-Tóra gondnok: Brach Simon, Reméhető a választás után, hogy a baia-marei nagy tradíciójú hitközségben az új fellendülés korszaka következik, amelyre garancia az új elnök és a vezetőség.

Nadlácson megalakult az első cionista helyi csoport, amelynek előkészítő munkálatait dr. Hollós László és a Wizo elnöknője, dr. Hollós Lászlóné végezték el. A szervezethez máris 46 tag lépett be. Az alakuló közgyűlés a következő tisztikart választotta: Elnök: Gábor Salamon, ügyv. elnök: dr. Hollós László, alelnök: Szűcs István, dr. Messinger Gyula, KKL biztos: Szűcs Kálmán, KH. biztos: a mindenki Wizo delegátus, titkár: Gábor Endre, jegyző: Sternheim Miklós, Választmány: dr. Aczél Mór, dr. Bick Gábor, Friedmann Jenő, Gábor Lajos, dr. Hollós Lászlóné, dr. Landesberg Henrik, Leopold Erde, Hőmgy Sándor, Sternheim Bernát, Weisz Armin, Weisz Márk.

A clujii „Bet Avraham” templomegyesület tisztújító gyűlést tartott, amely a következő eredményt hozta: Elnök lett: Schwartz Miklós, Gondnokok: Grünfeld Dávid, Lederer Lajos, Pénztárosok: Klein Hugó, Ellenőr: Mandula Ernő, Gazda Fisch Samu, Tanácsnokok: Liebermann Sándor, Friedmann Hermann, dr. Glasner Iszák, Salamon Sámson, id. Grünfeld Hermann, ifj. Grünfeld Hermann, Löwy Miksa, Jótékonyági bizottság: Izrael Fülöp, Langfeld Márton, Richter Salamon, Rubin Jenő.

A ehusti N. Z. O. csoport igen jól sikerült chanuka-estélyt rendezett. Bevezetőül Sapsovits Mirjam 5 éves betara énekelte el a Hatikvát, amely frenetikus sikert ért el. Rendkívül szellemesen konferált Váray Nándor, a zongorakíséretet nagy sikerrel Grünbaumné lát ta el, a sikerrekerült zsidó tárgyú darabokban élénk sikerrel működtek közre: Müller Rózi, Pollák Tóbi, Krausz Kató, Grünberger Rózi, Glük Erzi, Katz Kiskó, Stern Miklós, Friedmann Liska, Krausz Chananja, Davidovits Izidor, Grünberger Béla, Hartstein Giba, Lazarovits Jenő és Eisler Mózes. A kitünő rendezésért Stern Miklós és Friedmann Luskat illeti elismerés. A rendezvény tiszta jövedelmét a Kupat Cholim javára fordította az egyesület.

Zsidó közélet Sít. Gheorghen, Evék óta áldásos munkát fejt ki a sft-gheorgheni zsidó négyelet Montag Irménén elnöklete és odaadó lelkes vezetése alatt. Több szegény család részéit állandó segélyben a Négyelet. Kulturészték, teadélutánokat és zsuokat rendez a jótékonydele munka javára, amelyek mind nagy örökési és anyagi siker jezeitben zajlanak le. December 28-án a bessarabiai zsidó nyomor enyhítésére rendezett nívó estélyt a Négyelet, amelyen a város színe-jáva vett részt. Montag Irménén kívül nagy mértékben járult hozzá az est sikeréhez Klein Jenőné és Singer Géziné alelnökök, valamint Gáspár Gáborné és Hochstadt Márkuszné. December 29-én a Jung Wizo és a cionista ifjúság rendezett nagyszerű chanuka estélyt. King Laura szavalatával, Rosenbergy József ünnepi beszéddel arattott nagy tetszést. Január 4-én, szombaton délelőtt Leib Herzmann balti kántor imádkozott elő az ortodox templomban. Pompás tenorja és mélyen átértett imaelőadása nagy élmény volt a város zsidóságának.

A clujii „Szináj” Talmud-Tóra egyelet chanuka-esti lakona keretei között ünnepelte fennállása évfordulóját. A vacsorán nagyszámúban jelentek meg az ortodox hitközség tagjai. Vacsora előtt Wachs Josua mondott hitéleti beszédet a külváros zsidóságának és a növendékek nevében. A fu szónoklata mély benyomást keltett és igazolta a Szináj-egyesület létjogosultságát és szükségét. Glasner Akiba forábbi talmudi értekezéssel kezdte, majd áttért a mai szomorú viszonyok jellemzésére. Beszéde az örök zsidó optimizmusban csegett ki. Rosenzweig Emanuel tartalmas beszédben követelte a Szináj további támogatását, Weisz Gyula a hitközség nevében ígért a Szináj számára morális és lehető anyagi támogatást. Guttmann Márton, Gottlieb Mendel és dr. Deák Jenő beszéde után a lakona emelkedett hangulatban ért véget.

A clujii ortó. Chewra-Kadisa az elmúlt héten a Zsidókörház támogatása ügyében ülést tartott. László Gyula elnök megnyitó beszédben rámutatott a körház fontos feladataira, amelyek indokolták teszik, hogy a Chewra ezt az áldásos intézményt támogassa. A Chewra eddig 590.000 leit jututtatott a körház céljaira, amelyet most nagyobb összeggel akar kiegészíteni. Adler Samu referátuma után Reiter Arthur javaslata következtek, majd Vigdorovits Iszák kéri, hogy a Chewra száz éves jubileumára való tekintettel 300.000 leit adományozzanak a körháznak. Javasolja, hogy Bolchover Jakab zel a Chewra áldott emlékü támogatója és felesége nevére a körházban egy ágyas szobát ne vezessenek el. Landesmann Lajos azt javasolja, hogy 420.000 leit adományozzon a Szentegylet a körháznak, hogy ezzel 1.000.000 leire emelkedjen az adományozás. A választmány Landesmann és Vigdorovits egymással kiegészített javaslatait tette magáévá. Dr. Reiter felkéri a tagokat, hogy egyenlően is támogassák a körházat. Hershovits Imre hitközségi alelnök a hit nevében üdvözli a Chewrát. Dr. Sebestyén József a körházegyesület nevében meglátottan mond köszönetet a Chewra áldozatkész támogatásáért.

A toplítai Zs. N. SZ. helyi csoport néhány év óta, amióta a KKL és KH ügyének vezetését Liguornik Fülöp és felesége Liguornik Amália, a Wizo agilis elnökasszonya vették át, hallatlan fellendülésnek indult. A helyi csoportnak 85 tagja van. A vezetőség igen gazdag kulturprogramot dolgozott ki, de ezenkívül kivessz részt a sékél, Maz Hahisztrudth és Jedidé Hechaluc munkából is.

A kosicei Mzrechi és Tóra Vasvoda rendezésében a Bné Akiba ifjúsági csoport egy nagyszabású, fényesen sikerült chanuka estély keretében avatta fel zászlóját, amelyet Palesztina egyetlen sziniszta zsidó városának, Tel-Avivnak adományozott. A zászlóavató ünnepségen résztvevő Kosice város valamennyi elkötelege, így Kukácska vezérkari ezredes, dandárparancsnok, az országos katonai parancsnokság képviselőiben, dr. Boros a kassai városi tanács képviselőiben, Scholtz Marcell grémiumi elnök és Seman György alelnök a város kereskedelme képviselőiben, Triska osztályfőnök a rendőrgazdasági képviselőiben jelentek meg. A cionista szervezet helyi csoportja nevében Ornstein Ignátz kötötte fel a szalagot a zászlóra, majd a többi zsidó szervezetek reprezentánsai körváltak, akik felémelő beszéd kíséretében tolmácsolták ürvöztetük. Ezek között voltak: Leonold Juda Spiegel, öv. Friedmann Etel urnő, Goldberger Izidor, Lorber Henrik, Grünfeld Ernő, akik valamennyiben tisztelet szegeket tünttek a felszentelt zászló rudjába. Ünnepi beszédet tartottak Stern Ernő és Chajnovits Sbrno. A kisgyő rendezés Storch Sosana érdeme, de nagy sikerrel buzgózkodtak a rendezés körül Feldmann Sámuel, Landesmann Lajos, Landesmann Sándor, Goldberger Lea, Rosenberg Lea és Ehrlich Ch. is. Szerepben elsőszámot nyújtott Fuchs Izrael Chaim chaluic is. A fenyvesn sikerült ünnepe nagy népszerűségeit szerzett a Mizra-chának és a Bné Akiba ifjúsági szervezetnek.

A debeljacai (Jugoszlávia) izr. hitközség 1935 december hó 19-én tartotta meg az új alap szabályok értelmében a hitközség előjárásának a megválasztását, amelynek folytatán a következő vezetőség került a hitközség élére: Elnök: Sugár Béla, alelnök: Guttman József, pénztárosok: Stein Manó, gondnokok: Elbenschütz Adolf és Spiegel Béla, ellenőr: Geduldig Jakab, jegyző: Krausz Ferenc, Választmányi tagok: Krausz Árpád, Révész József, Spitzer Károly, Guttmann Andor, dr. Iritz Dezső, Epstein Sámuel, Gergely Márton, Hamburger Amiin. Pótválasztmányi tagok: Sugár Jenő, Krausz László, Geduldig Ferenc. A választó lista ajánló voltak: Stein Aron, Gúszs Márkus, Sugár Imre, Geduldig Márkus, Berger Sámuel.

Tasnadon általános érdeklődés mellett zajlott le a hitközségi tisztújítás. Leitner Bernát, elnök szóp beszámolója után nagy lelkesedéssel — most már harmadikban — ismét a régi vezetőség lett egyhangulag megválasztva, amely a következőkből áll: Elnök: Leitner Bernát, alelnök: Löwinger Bernát, Gazdasági gondnok: Gottlieb Mór, jótékonyági gondnok: Fischer Albert, pénztárosok: Fülöp Mihály, ellenőr: Dávid Henrik, iskolaszéki elnök: Rosenbergy Jenő, iskolaszéki pénztárosok: Wiedler Hermann, vála mint egy 18 tagú választmány és egy 5 tagú számvizsgáló bizottság.

A petroseni Zsidó Négyelet a zsidó otthonban teadélután rendezett, melyen a háziasszony tisztelet Goldstein Márkusné, Kratz Hermanné, Simon Lajosné és ifj. Beiber Józsefné töltötte be. Rár nap múlva nagyszabású teadélután rendezett a Buresesti kávé ház étteremben, amelyen dr. Abraham József, Bornstein Mór, Farkas Miklósné, Grünfeld Dezsóné, dr. Junger Miksáné, Salamon Antalné, dr. Stern Manóné és öv. Schiffer Mihályné voltak a háziasszonyok. Mindkét teadélután nagy közönség vett részt. A Zsidó Négyelet chanuka alkalmából 30 családot, mintegy kétszáz személyt látott el élelemmel s a gyermekeket meleg ruhával, cipővel. A Zsidó Négyelet fáradhatatlan munkásságát elnököik: dr. Abraham Józsefné vezetésével nagy és értékes munkásságot tejt ki. Leutóbbi gyűlésükön elhatározták, hogy a hitközség tragikusán elhunyt érdemű elnökének, dr. Schiffer Hermannak nevére alapítványt gyűjt és ennek szolgálatába állítja az év egy szombatjának „snöder”-jét, hogy az alap megerősödven, szegény gyermekek támogatását mind határozottabban teljesítse. (v.)

— A vamaí (Satmare megye) mizrachi jölsikerült teadélut rendezett. Megnyitó előadást tartott Klepper Zoltán elnök, majd Schwartz központi kiküldött beszélt. Előadást tartogtak még: Ch. Iszák Seini, Z. Iszák Negresti, Davidovits Sándor, Löwy Ignátz, Jakobovits Cz., Weingarten Moritz. (H. B.)

— A jibouí Hanoar Hazioni ifjúsági nagyszerű műsoros estélyt rendezett. A prologot Braunstein Rózsika szavaltá, majd a változatos műsor keretében felléptek: Hauser József, Friedmann Andor, Jakab Andor, Jakab Oszkár, Goldfarb Ferenc, Ringler Sándor, Friedmann Ernő, Fridmann Hermína, Fülöp Szidi, Friedmann Miri, Róth Samu, Schön Regina, Róth Miklós, Lichtmann Ottó, Katz Adolf és Schor Jenő. A műsoros est rendkívüli sikert aratott. (M. A.)

— A jugoszláv kormány beszüntette a nemzeti szocialista „Kulturbund” működését. Beograd, A jugoszláv kormány, amely mindenütt ebben örökdi az országban élő felekezetek és fajok békes együttműködésén, Velki Kikindan és Novisadon beszüntette a német „Kulturbund” működését, amely a nemzeti szocialista agiódi főfészek volt. A kormány erővel intézkedése hogy megnyugvást keltett az ország közvéleményében.

— Eljegyzés. Jakobovits László Reteagró, eljegyezte Roth Manort Debeljacáról. (M. v. é. h.)

Beigazolodott, hogy a legjobban megszervezett kirándulások és utazások Palesztinába és a közelbeli többi ors áráiba a

ZION LLOYD

állal történekek meg.

Téhat ha valamilyen információt, utbaigazítást akar, úgy forduljon bizalommal a M. Jampolsky vezetése alatt álló

ZION LLOYD-hoz

BUURESTI, Calea Victoriei 33. (Casa Frascati) Telefon 3.69.13.
Képviseltek Clujon: Dr. W. Neumann Str. Bert'elot 12. Timisoara: Reiter Ernő Str. Bonas 5 Oradea: Kirsch Tibor, Str. Iorga 21. Telefon 252.

Hétről-hétre

Kaunas. A litván belügyminiszter, igazságügyminiszter és Kowno polármestere együttesen nyilatkoztak, hogy az antiszemita kereskedők „Versliniki” nevű egyesületének működését elítélik és nyilatkoztak arról, hogy minden polgárt egyforma jogok illetnek meg Litvániában.

Jeruzsálem. A napokban rendkívül nagy sikerrel vendégszerelt Palesztinában a híres pesti vak pianista, Ungár Imre, aki legutóbb Erdélyben is nagy sikerrel vendégszerelt. Bachot, Mozartot játszott és Beethoven utolsó szonátáját és legfőbb műsordarabját Chopin prelűdöket. A palesztinai sajtó nagy lelkesedéssel írta a fiatal vak zongoristáról.

Wien. A bécsi hitközségben nagy izgalom között tárgyalták az 1936. évi január-februári provizoriális büdzsét, amelyet dr. Löwenherz pénzügyi referens adott elő. A költségelőirányzatot megszavazták, a kisebbség különvéleményt adott be a megszavazás ellen.

Nordhausen. (Németország.) Itt letartóztattak két zsidót, akiket azzal gyanúsítottak meg, hogy vétettek az árjtörvények ellen, mint fajgyalázók. A berlini büntetőkamara egy 29 éves árjtát ítélte el egy évi és három hónapi fogháza, mert viszonyt folytatott két éven át egy zsidó nővel.

Berlin. A nagy hitközség elhatározta, hogy 2000 márkát adományoz annak a kolonának a létesítéséhez, amelyet Miss Henrietta Szold nevről fognak elnevezni és amelynek felállítását a folyamatban van.

Varsó. Az ezüsti Pen-klub díját, amelyet a legjobb lengyel fordításra tüntet ki, a bíráló bizottság Julian Tuwim nevű zsidó írónak ítélte oda, mert lefordította Puskin „Erelovas” című művét.

Saloniki. A napokban megalakult a zsidó és nemzsidó notabilitások közreműködésével a saloniki kereskedelmi kamara egésze alatti, mint annak alosztálya, a görög-palesztinai osztály.

Krakko. A zsidó közéletben Lewkowitz kereskedő üzletbe ismeretlen tettes bombát dobott. A robbanásnál a tulajdonos leánya lábát törte, felesége pedig idegösszeesést kapott. Alapota válságos. A berendezés összetört. Négy embert letartóztattak, akik alaposan gyanúsítottak a tett elkövetésével. — Radomban két-heti nyomozás után letartóztattak 24 nemzeti demokrata párttagot. Egyet közülük a koncentrációs táborba vitték.

Banska-Bystřicia. Február 18-tól 24-ig Besz terecében lesz megtartva a zsidó téli olimpiáé. Eddig több mint 300 zsidó sportoló jelentette be részvételét.

London. Ramsgate angol vidéki városban van a Montefiore kastély, amelynek termelt most múzeumát alakították át. A kastély parkjában van eltemetve Montefiore Mózes. Ebben a kastélyban háromszor volt látogatásban Viktória angol királyné és hetekig lakott itt lord Beaconsfield miniszterelnök. — Az Agudasz Jisroel politikai komitéja elhatározta, hogy a harmadik Knessio Gedault (Aguda világkongresszus) 1937 elején Jeruzsálemben fogják megtartani.

Varsó. Az egykori lengyel miniszterelnöknek, Vinosnak elnöklése alatt országos konferenciát tartott a lengyel parasztpárt (néppárt), amelyen egy rezolúciót fogadtak el az antiszemitizmus ellen. Egyidejűleg határozatát olykorban is, hogy a zsidók elvételét megoldandó olykorban képzelték el, hogy egyrészt kiküldéséről Palesztinába, a zsidók elleni további harcok pedig a szövetkezetek fejlesztésének útján. — Maria Moscicka, a közíró és elnöklése felelőse a napokban fogadta Leon Levitet és Maximilian Fryde hírt, akik a lengyel-palesztinai kereskedelmi kamara megbízásából a palesztinai „Parocess” társaság 100 lada narancsát juttatták el az elnökléshez, hogy azt a lengyel szegény gyermekek és betegek között ossza szét.

Szerkesztői üzenetek

G. F. A Jaarot Halkarmelre vonatkozóan sziveskedjen gondosan elolvasni lapunk belsejében megjelent cikkünket. A 6000 dunamos területet Joseph Löwy et Co. és Philipp Mayer et Co. haifai cégek vették meg egy gazdag arab családtól. Tudomásunk szerint erdélyi zsidók is vásárolták Jaarot-parcellákat. A haifai cégeknek romániai megbízottjai: Max König Bucuresti, Bâdul Domnitzi 49. Sziveskedjen ide fordulni részletes felvilágosítás végett.

Turdai előfizető, Nem akarunk mi minden káknán csomót keresni. Hiszen, ha minden „esomó” megnéznék akkor mit csinálna az a szőnyegszövőde, amely szombaton is vigán dolgozik a turdai hitközség épületében, az orf. zsidó nagytemplom udvarán. Egyik helységben lakik a főrabbi, a másikon „esomóznak” szombaton. Ugyebár nem kell mindent megírni. És ha igen? — kérdezheti Ön. Akkor jönne egy gírem-górem válasz, mint például az, amit a hivatalos lap válaszol legutóbb. Például a pészachi ukornát azt írta, hogy 3-4 lei az, amit az iroda keres. Erre jön a dörmedelmes válasz: nem 3-4 lei, hanem 1-3 lei a kereset. Kérdezzük Öntől és megkérdezzük, milyen messzi van az 1-3 lei az általunk írt 3-4 leitől? Olyan messze, mint az általunk írottak a való igazságtól! Már pedig az igazság, ha kimondják rendszerint; nagyon fáj — még a hivatalban hivatalosnak is, ott Turdán, a szombati szőnyegszövőde társaságában.

Halálozás

Csütörtök reggel tragikus körülmények között váratlanul elhunyt dr. Hoffmann Miksa lipovai főrabbi a harmincnyolc éves rabbit hét-hónapos fájdalmas lepkék meg és a lipovai közközházba szállították. Az operátor-őorvos távolléte miatt azonban csak csütörtök reggel hajthatták végre műtétét rajta. Az operáció után párorára dr. Hoffmann meghalt. Halálával a fiatal rabbinemzedék egyik legtehetségesebb tagja távozott az élők sorából. 1933-ban foglalta el a rabbiszekeket és azóta a lipovai és környéki zsidóság körében nagy szeretettel és népszerűséggel üdvözölt. A cionista és egykori zsidó mozgalmak lelkes híve volt. A temetés a templomból indult. A koporsónál dr. Singer Jakab timisoarai főrabbi beszélt, majd az összes felekezeti papjai tartottak emlékszemléteket. Schulsohn caranschesi rabbi után Vermes Ernő a Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke bucsuzott a cionista gondolat harcosától. A sirhoz az egész környék zsidósága és a nemzsidó lakosság ezrei vonultak ki. Itt Katz Samon fő kántor énekelte az El moie rachamimot - fiatalon elhunyt főrabbi fölött.

Rövid szenvedés után meghalt Clujon Friedmann József szállító, aki a város zsidóságának ismert alakja volt. Friedmann tevékeny részt vett a Chewra vezetésében. Halála kiterjedt és előkelő rokonságot döntött gyászba és általános részvényt keltett. Friedmann József 60 éves volt. Vasárnap temették a clujai ortodox Chewra székházából Friedmann Józsefet. Glasner Akiba főrabbi bucsuzottja után, Nicolai Dragan polármester, egyetemi tanár mondott megindító gyászbeszédet. Candrea professor Legadatu miniszter nevében bucsuzott a halottól majd dr. Buza alpolármester, Andrea ezredes, mint a szállítószövetség elnöke és dr. Nistor volt alpolármester mondtak határozó beszédeket. A nyitott sir előtt Mózes Károly városi tanácsos méltatta az elhunyt kiváló egyéni tevékenységét.

Roma Prof. Attilio Mario Levi, zsidó történelmtudós egy nagy munkát jelentett meg, amelyben a régi Róma impenialisztika politikai felvilágosító előszó a műhöz De Vecchi írt, az olasz közoktatásiügyi miniszter. NYOMATOTT PÁSZTOR EDE OFG MŰFORGÓGÉPÉN ORADFA.

Zsidó humor

SZIVESSÉG...
Reb Zálmen elmegy a helyi takarékpénztárba és megkérdezi, hogy kaphatna-e százezer lei kölcsönt.
— Hogyne — mondják neki — csak egy jó aláírás kell.
— Egy jó aláírás? A rabbi jó lesz?
— Hogyne. A rabbi aláírása jó lesz.
Reb Zálmen elmegy a rabbihoz és elmondja, hogy kaphatna százezer lei kölcsönt a banknál, ha a rabbi aláírna neki.
— Nagyon szivesen — mondja a rabbi — de tulajdonképpen miért mész te a takarékpénztárhoz, ha neked kölcsön kell, én is nagyon szivesen adok.
— Igen? A rabbi is ad?
— Hogyne. Itt a takarékpénztár aláír. NEM GONDOLHATOTT MASI.
Egy moszkvai villamoson két zsidó ül egymás mellett. Az egyik hirtelen, minden álmenei nélkül morgogni kezd:
— Ronda kormány.
A másik ijedten megböki, de ez nem hagyja magát zavartatni és most már hangosabban mondja:
— Ronda kormány.
— Te, az Eg szerelmére, még bajod lehet.
— Ronda kormány — harsogja az most már még hangosabban.
Erre a szomszédos padról leléli egy ember, odamegy hozzá és így szól:
— Tikosrendőr vagyok, letartóztatom.
— Miért kérem?
— Mert azt mondta, hogy a kormány, ronda.
— Bocsanat. Én ezt nem a mi kormányunkra gondoltam.
— De igenis, maga a mi kormányunkra gondolt, mert ilyen ronda kormány — sehol a világon nincs.
EGYSZER FENT, EGYSZER LENT.
— Hogy megy a sora fának Tel-Avivban?
— Egyszer fent van, egyszer lent.
— Hogyan?
— A fiam egy nagy hotelnek a liftkezelője.
ROTHADT ERVEK
Varsóban egy négygyűlésen az egyik választási szónoknak valami légy dolgot vágnak a fejéhez.
— De uraim! — kiált a szónok méltatlankodva az ellenzők felé — ezek igazán rothadt ervek.
A TAJMI BÖLCS
A pozsonyi templomban egy történetet ember a fejére huzta a talizst, amint az csak tudósoknak dukál. A község tagjai felháborodtak ezen az eljárásron. Grosz rabbi, aki szellemességről volt híres, odalépett hozzá és nyájás hangon így szólott hozzá:
— Ha kend, reb Mose, a talizst a fejére huzza, ugy kend bizonyára nagy tudós. De egy tudósnak azt is tudni kell, hogy egy amhoorenek az ilyesmi nem jár.
UGYANAZT MONDTÁK
— Ma két orvosnál voltam, mind a kettő ugyanazt mondták.
— Mit mondtak?
— Azt, hogy adjak tiz zloty előleget.
JÖJJÖN MÁSKOR
— Ahova csak megyek, mindenütt azt mondják, jöjjön máskor.
— Annvira kedveltek?
— En több zsidó egyesület pénzbeszedője vagyok...
HÁTILÓL
R. Eizikl Charit, az élesezű, pénteken déltán a fürdőben ült és mosakodott a közelgő szombat tiszteletére. Valaki hátulról közeledett és összefészegette őt valamelyik barátjával, nagyot ütött a hátára. R. Eizikl hátrafordult. Az illető remegve kiáltott fel:
— Bocsanat, rabbi, nem tudtam...
— Se baj — nevetett R. Eizikl — hátulról nem vagyok rabbi.

NÉPUNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4
Telefon 440.
ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor - Leifner Zoltán
Felelős szerkesztő:
ELŐFIZETESI ÁRAK
Beloldás: Hitközségeknek és vállalatoknak 500, magánosoknak; egész évre 300, félre 160, negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ek, 180, 95, 50 dinár. 25-15 Pengő, 10-5 Dollár.

KINOK KERTJE

Octav Mirabeau-nak van egy rendkívül érdekes és háborzongató könyve. A címe: „Kinok kertje.” Kinai tárgyu és azokat a válogatott kínzásokat írja te benne, amelyben a kínaiak felléphetatlankok.
A kínai hóhérok iskolát csináltak, csak mig ott az egyik áldozatot napokig tartó állandó harangszóval ütik meg, vagy adig esiklandozzák, amig belepusztul, addig zsidóknak újabb melódusait találják ki a halálkínzásnak ezzel a céllal, hogy végül ne lássunk másnak azt a világot, mint „kinok kertjének”, ahol nem nő a türelmesség rózsalája, hanem a kínzások és megpróbáltatások szaró-kínzó tövise.
A modern „kinok kertje” kezdődik a ragyogó transparensekkel, látszólagos és kínos rendlével: Hitler országa. Ahol a zsidót nem ölik meg egyszerű „primitív” eszközökkel, hanem koncentrációs táborokba, vagy órádnak, élete eredményének elkostikálásával, emberi méltóságának megőrzésével biztosítják számukra azt, hogy e sáros földgolyó ne jelenjen számukra egyebet, mint a: kinok kertje.
A szovjetben a lelkiismereti szabadságnak olyan bélyegét rakták három millió zsidó lekére, hogy attól kell meőrdüljön és ha int is mindegyiknek — a végtelen orosz stepnékről — egy falat kenyér, ezért a kenyéret, vagy egy pár csizmáért leké, valóságát, megőrződését kell odadlúsa áldozatát a Molochnak és a relatív boldogság eme földi kertje, a kinok kertjévé változik számukra.
Vagy talán a lengyel zsidóság szerencsétlen vergődése vajjon nem a lassu elvezejtés maróhatását jelenti? De van a kinok kertjének más ezernyi változata is. Hiszen a kínai hóhérek ugy is tudtá, hogy bódító virágok halmai közé teletti áldozatát és a mérgező, de kellemes illatú székük át ebből az árnyékvilágból a másikba a szerencsétlen áldozatot.
Nem is kell messze menni: Itt a szomszédországban, Magyarországon, egyelőre még csak elvéve csannak le az olmosbotok a zsidó egyetemi hallgatók feleire, de az antiszemita sajtó már értelt az atmoszférát arra, hogy az élet minden vonatkozásában „kinok kertjévé” találja szemben magát a zsidó polgár. Röhögtek, nanisletek, falragaszok szüszellődnek az antiszemitizmussal és a „Turul” szövetség már a zsidók muszta létét is meg akarja adóztatni.
Naponla niabí vérvádak nőnek a budapesti és debreceni propaganda nyomán és

MEGHALT V. GYÖRGY ANGOL KIRÁLY

a zsidóság legnagyobb barátja, aki valaha trónon ült

Cyrus babilóniai király óta, V. György angol királynak jutott osztályrészül, az a történelmi feladat, hogy kétezer éves sötét éjszaki életünkben, ő legyen az első uralkodó, aki kimerte mondani, hogy a zsidóknak ottthont kell adni régi ősi földjén: Palesztinában. (1917Balfour deklaráció).

V. György angol király uralkodásának negyedszázados jubileumát, néhány hónappal ezelőtt még az angol empire ragyogó fényében és ötvilágú szőző pompájában ülte meg és most alig tőttév be 70-ik életévét kedd hajnalban a westminsteri templomban örök nyugovóra tért őseihez.
Az elhunyt királyról, akinek kezében a legnagyobb hatalom összpontosult, amit halandó ember elérhet, minden tekintetben az uralkodók mintaképe volt. — Millió angol alattvalójának könnyeit sem parancsszóra, sem erőszakkal szeméikből kisajtolni nem lehet. Ezt a szeretetnek és spontán érzésnek olyan elematériás ereje esalhatja elő a „lelek tükréből”, amit csak egy valóban bölcs és tekintélyes uralkodó halála „dézett elő. És az angol, hidegyélinek és köznyömsnek ismert népművelők ösztintén sirtáják halhatatlan uralkodójukat. És ebben a gyászban osztozik nemcsak a hatszázézerény angol szízeketen élő zsidóság, hanem a brit világhatalom sok-sok zsidósága, mely tekintélyben, erkölcsi és anyagi megajapozottságában, egyetlen biztos bázis.

Az angol-szász világban élő sokmilliónyi zsidó illő, de szivből is elötörő gyászszal tekint London felé, ahol az a király hunyta le örök pihenőre szemét, akiről a zsidó költőfejedelmek mondták, hogy: „V. György, a zsidóság legnagyobb barátja, aki valaha trónon ült.”
1753-ban szavazta meg az angol parlament a „Jewish Naturalisation bill” amely kimondta az angol zsidók egyenjoguságát. 1833-ban a lordok házába zsidót neveztek ki, az elhunyt király elődei. 1868-ban Disraeli lett az angol birodalom miniszterelnöke de a most elhunyt uralkodó uralkodása alatt lett India alkirálya a néhány nappal ezelőtt és lapunk hasábjain többször méltatott Lord Reading, India alkirálya és ezzel

soha nem sejtett megtiszteltetést szerzett a zsidó népeknek. Ő nevezte ki Palesztinába első zsidó kormányzójárá Sir MathewNáthán ezredes, és az ötödik világrészek, Ausztrália részére is ő nevezte ki, a ma is ott rezidáló Sir Isak Isakst is. Soha anyai barónt és lord, earl és más nemességet jelző tisztséget nem adott uralkodó Angliában, mint V. György. Nem volt 25 éves uralkodása alatt egyetlen miniszterium sem, amelyek legalább egy zsidó tagja ne lett volna. Ő nevezte ki Sir M. A. Samuelt pénzügyminiszternek, Sir Edwin Montagut indiai miniszterre, Sir Ph. Saasoon- légtügyi, Shinwellt pénzügyi, Herbert Samuelt pénzügyminiszterre és Lucien Wolff-ot Anglia népszövetségi megbízottjává.

Uralkodása alatt nagyszámban nevezett ki az angol hadseregbe zsidó vezénylőket. 1918-ban az angol haderő egyik vezénylő tábornokává az ausztráliai zsidó Sir John Monash-t, aki a világháború egyik legkiválóbb hadvezére volt. Ő volt a francia területen operáló hadsereg főparancsnoka a világháború végefele. A hitlerizmus uralomra jutása után, többször megütődését fejezte ki a barbár zsidóüldözéssel kapcsolatban és részt vett azokban a segélyakciókban, amelyek az angol közvélemény rendezett a német zsidóság javára.
Az angol zsidóság és vele együtt az angol világbirodalom, mind az öt világrészre szerteszért zsidó alattvalói s vele együtt minden kultúrország zsidói, ösztönös gyászolják a nagy uralkodót, aki gyakorlati tényekkel bizonyította, hogy mi sem áll utjában egy világbirodalom fejlődésének, ha annak építési munkájába beállítja a zsidó személynél, szorgalom, kitartás, és rátermettség motorikus erejét.

Uralkodása alatt az angol világbirodalom zsidósága minden tekintetben soha nem sejtett fejlődésnek indult és neve arany betűkkel lesz beírva az uralkodók közé, akik, mint a zsidóság legnagyobb jövőbí és igaz nagy patrónusai szerepelnek, és soha nem lankadó háláját fejezi ki majd azzal a nagy uralkodóval szemben, aki a zsidóság legnagyobb barátja volt, aki valaha is trónon ült...
egy napon a magyar zsidóság a szó hálóját értelmében rá fog ébredni arra, hogy „kinok kertjében” él és nemcsak existenciája, hanem élete sorog köcsök.
Ilyen suttát és hűdőtalan perspektívát közzé közzé mutatás volna vigasztaló szavakkal leplezni a valóság haldios ölelését, sokkal inkább világos tudatunkra és őszinte diagnózisra van szükség — hozza seholi testvéreim!

